

Mallo Jugoslovanske kmetске zveze. — Cena 38 Din za celo leto. — Za inozemstvo 60 Din. — Pesni-
mezna številka 1 Din. — V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali rje prostor 10 Din.

Izkaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu „Domoljuba“, naročnica,
reklamaeje in inserati pa Upravištvu „Domoljuba“ v Ljubljani, Kopitarjeva ulica štef. 6.

Potom laži do kroglic.

Zadnje čase imamo priliko čuti svet pretresujoče govore naših samostojnih generalov. Ker ne vedo ljudem povedati niesar povedati o svoji delih, se morajo seveda postavljati za neosnovanimi, obrekliji in celo lažnimi napadi na SLS.

Zakaj ne govore o svoji vladi in svojem vladanju? Ali niso takrat zvezde z neba ljudem obetali, storili pa nič. Ali ni Radić vedno le o tem govoril, kako bo za našega kmeta ustvaril raj na zemlji, končno so pa prišli kot poslednji uspeh radičevskega poldrugoletnega vladanja velikanski davki s trinajstmilijardnem državnem proračunu? Ali ni postajalo vse od dne do dne slabše in za kmetško ljudstvo hujše?

O tem seveda nočejo govoriti in če govore, se opravičujejo s tem, češ, da so samo stali pri vladi. Slabiči in strahopetci! Če niso hoteli vzeti odgovornosti nase, zakaj niso vzeli klobukov in šli iz vlade. Na vladi so hoteli biti in za svoje strankarje temeljito izrabljali državna kōrita, pred ljudstvom jih je pa sedaj strah za svoja nedela in skušajo odgovornost za svojo vlado odvaliti od sebe. Ali ste že videli večjo strahopetnost in večjo nemožatost?

SLS je bila samo nekaj tednov na vladi in je izvršila za ljudstvo veliko koristnih stvari. Milijone in milijone je prihranila našemu kmetškemu ljudstvu, odpravila celo vrsto bremen, ki so ovirala razvoj kmetškega gospodarstva, zmanjšala je dajatve glede davkov, taks in carine. Res je, mnogo takih bremen je še, ki jih je treba ali znižati ali odpraviti, pa pride čas, ko bo stranka ljudstva tudi to izvršila. Zato se SLS ni treba bati ljudstva. Moško je branila slovenski, gospodarski in krščanski program slovenskega ljudstva in ko ji je v vladi bila dana možnost, tudi krepko za delo zagrabila in izpeljala naravnost sijajne stvari za ljudstvo.

Vsi hrvatski listi so bili pokoncu in kazali na uspehe SLS za Slovence ter očitali Radiću, da on s svojim ogromnim številom poslancev ni za Hrvatsko — kaj šele za Slovenijo — nič naredil.

Ali je potem takem čudno, če se morajo sedaj vsi liberalni in samostojni generalni zatekati k lažem, da morejo še kakega lahkoverneža obdržati pod svojo razcefrano zastavo? Tako-le modrujejo sedaj ti ljudje po svojih slabo obiskanih shodih:

1. SLS je zapustila in zavrгла avtonomijo in se zapisala centralizmu. Tako govore na shodih radičevski voditelji, in tako neprestano vpije žerjavovska »Domovina«.

Mi pa vprašamo: Kako si upajo sploh ti ljudje načeti vprašanje slovenske avtonomije in slovenske narodne samobitnosti, ti ljudje, ki so s svojim glasovanjem za ustavo l. 1921. izbrisali pri nas Slovence vsako sled narodne samostojnosti in samopravnih pravic? Ali niso pucljevi in žerjavovei glasovali za to ustavo, ki je prinesla nam največje gorje?

Volitve 11. septembra.

**V ljubljanski oblasti
je naša skrinjica
druga,
v mariborski oblasti
in Ljubljani
pa prva.**

O slovenstvu in slovenskem narodu govore sedaj ti ljudje, glasovali so pa za član v ustavi, ki ima ta smisel in so ga tudi vsi tako razlagali in ga danes razlagajo, da Slovencev kot naroda sploh na tem božjem svetu ni. SLS pa ni popustila od svojega programa niti za las. Nihče ni tega od nje zahteval, pa tudi ko bi kdo to zahteval, SLS tega nikdar in pod nobenim pogojem ne bi storila. SLS pa ve to: Ko je Radić strahopetno zbežal v skrivalnico in potem zavrğel svoje programatične točke, ko je spokorno in strahopetno zbežal v naročje Pašičevo, je bilo vsem pravim Slovincem jasno, da bo treba radičevskega izdajstva hoditi v politiki druga pota. Ne bo mogoče na mah uresničiti našega programa, ampak stopnjema. Velik korak k slovenski pravi samoupravi je napravila SLS, ko je bila zadnjič v vladi. In to pot stopnjevalnega uresničevanja slovenskega programa bo SLS nadaljevala brez Radića in Puclja.

Pribili smo eno laž, s katero šarijo samostojni generali. SLS je kakor je bila in bo taka ostala tudi zanaprej, pa naj se razni generali brez armade zvijajo ali ne.

2. Drugo, ker uporabljajo v volivnem boju, je: Katoličani moramo skupaj.

Ali čujete, kako tem ljudem pride prav celo katoličanstvo, če jim to kaže. Kaže jim pa takrat, ko stoje pred katoliškimi ljudmi in so jim njihovi glasovi potrebni. Kaj je pa na stvari?

Radičevi ljudje so najhujši hujskači proti Cerkvi in papežu in katolicizmu. Agitirajo za odpad k starokatolicizmu in več njihovih ljudi je tudi dejansko že odpadlo. Kadar je treba braniti pravice Cerkve, katoliške vere in katol. šolske vzgoje, vpijejo o klerikalizmu. Kakor pravim liberalcem jim je vsaka beseda za pravice Cerkve in katoliške vere in stvari samo klerikalizem in klerikalizem. Če bi imeli taki ljudje kakor hrvatski radičevci in njihovi slovenski zavezniki odločati o usodi katolikov, bi pri nas kmalu nastale mehikanske razmere.

SLS pa sloni na krščanskem temelju in se brez strahu in brez popuščanja bori za to, da bodi tudi vse javno življenje osnovano na krščanskih načelih. To je dolžnost vsakega pravega krščanskega človeka. In če to dela, se ne bori za »klerikalizem«, ampak za uresničenje svojega verskega prepričanja. Ali se naj morda krščanski človek bori za to, da naj v javnosti vlada poganstvo!

Vidite, kaki licemerci so ti naši ljubi samostojneži in radičevci. Mi odkrito izpovedujemo svoj program pred vsakim in povsod, oni ga pa skrbno prikrivajo pred vsakimi volitvami, po volitvah pa zopet pokažejo pravi pristni liberalci in nasprotniki verstva. O teh stvareh ne bi pisali, ko ne bi ti ljudje sedaj v volivni dobi zopet začeli s svojim farizejstvom in izrabljanjem vere v svoje motne politične cilje.

Prečani in katoličani moramo iti skupaj, tako govore sedaj nekateri od teh generalov. Ne s Srbi, nego s Hrvati.

Kdo pa je onemogočil, da ne moremo iti z Radičem? Ali morda mi? Ali nismo mi dolga štiri leta v parlamentu branili Hrvate, četudi so bili Radičevci, dočim je Puclj iskal zaslonbe pri srbskih klubih? Ali smo mi krivi, da je Radić dolgih pet let sedel doma in dopustil, da so v Belgradu brez Hrvatov proti Slovincem in proti

Hrvatom delali kar so hoteli? Ali niso ravno radičevci največ krivi, da je bila sprejeta centralistična ustava, ki nam je zvezala roke in noge?

Radić in pa njegovi slovenski priveski se silno motijo, ako mislijo, da bo SLS plesala po taktu g. Radića. Stranka slovenskega ljudstva ni zadnja rezerva Radićeva, kakor bi g. Radić rad videl in hotel, ona

ima svojo pot in svojo glavo. Delala bo to in samo to, kar bo bolj pospeševalo koristi slovenskega ljudstva in države. Plešejo naj po Radićevem žvižganju naši samostojneži. Vsi pravi Slovenci se pa samo smejejo. Mi imamo vendar nekaj spomina in smo tudi nekaj brali. Zato pa sledijo pokvarjeni gospodi naših samostojnežev samo pravi abecedarji.

Kroglice, ki so vržene v Savo.

Naši samostojneži oziroma radičevci so napravili najhujšo napako takrat, ko so se obesili na suknjo hrvatskega Radića. Kogar bogovi hočejo pogubiti, tega udarijo s slepoto, pravi star rimski pregovor. In naše radičevce so v resnici udarili z veliko slepoto. Zakaj?

Naši samostojneži so se uklonili pod hrvatski jarem ter morajo danes tako voziti kakor jim veleva komanda iz Zagreba, čeprav ta voznja ne gre baš po slovenskem kolovozu. Tako so morali na Stajerskem postaviti za kandidata — Hrvata, kot bi ne imeli zmognih Slovencev, postaviti so morali na zagrebško komando celo Radića, o katerem je cela država, ne izvzemši radičevce same, soglasnega mnenja, da je mož radi svojih čudnih navad docela nesposoben za plodonosno državno delo. Da danes Radićeva stranka po celi državi tako nenaravno hitro propada, je poglaviti vzrok g. Radić sam, ki ga noben pameten človek ne more več smatrati za vsaj malo sposobnega politika.

Celo g. zunanji minister dr. Marinković, ki je sicer precej skop v svojih besedah — zunanji minister mora tak biti — je čutil potrebo, da pove na zelo neprijeten način svoje mnenje o g. Radiću. Ko so namreč časnikarji v Belgradu vprašali g. Marinkovića, kaj misli o Radićevih izjavah glede prijateljske pogodbe, ki naj bi se sklenila med demokrati in radičevci, tedaj je zunanji minister odgovoril: »Pa ste vprašali g. Radića, na kakšno pogodbo misli? Za tri dni ali več?« In nato se je znebil časnikarjev z besedami: »Za vas časnikarje bomo morali nastavit ministra za časopisje, kateri bi vam vedno dajal izjave in senzacije, ki pa bi bile sicer neobvezne. Evo n. pr. g. Radića!«

Kako »resen« politik je g. Radić, znači zopet njegova najnovejša izjava na shodu v Novem Marofu, kjer je govoril, da bo dobila njegova stranka pri volitvah okoli milijona kroglic ter da bo imela v prihodnji vladi polovico ministrov. Vsakdo pa ve, da pri zadnjih volitvah v oblastne skupščine Radić ni dobil niti 300.000 glasov in da je od prejšnjih volitev nazadoval za 200.000 kroglic. Zdaj pa naj jih dobi kar cel milijon!

Nasprotniki, zabavljajo — SLS dela.

Ljubljanska oblastna skupščina se je zopet sešla k zasedanju. Dasi je okovana v težke okove žerjavovskega in samostojnega centralizma, vendar je že v tem kratkem času pokazala, da veje v njej duh starega deželnega zbora, ki je toliko naredil za povzdigo gospodarstva na Kranjskem. Poslanci in odborniki SLS so na svojem mestu.

2

Ni čuda, da Hrvatje, dasi so štirikrat številnejši kot Slovenci, danes v državi nič ne pomenijo in ne bodo nič pomenili, dokler bodo svojo politiko zaupali Radiću. Zakaj z Radićem je čisto nemogoče resno delati ter je bil v tem oziru svoj čas vsak poizkus popolnoma brezuspešen.

Dr. Korošec, ki mu tudi najhujši nasprotnik ne odreka resnosti, doslednosti in prave moččnosti v politiki, je izjavil napram dopisniku »Narodne politike« tole:

»Stjepan Radić je popolnoma nemogoč v vsaki bodoči vladi. Z njim ne more sodelovati nobena stranka. To je Radić že dovoljokrat pokazal. On je tako nestalen, da se mu sploh ne morejo zaupati nobeni državni posli. Radić lahko dobi tudi 315 mandatov, ali vlade ne sme dobiti, ker ne more jamčiti, kam bi privedel državo. Dajati Radiću kroglice, se pravi, metati jih v Savo, da odplavajo v Črno morje. Vsaka druga hrvatska stranka more lažje priti v vlado, toda z Radićem na čelu nikoli. O tem sploh ni govora.«

Ko bi dr. Korošec izjavil to o kateremkoli drugem politiku, bi rekli: Dr. Korošec pač agitira, zato taka sodba ni tako zelo resno mišljena. Ko pa je to izjavil o Radiću, vsi vemo, pa prav vsi v celi državi: vsaka beseda drži do zadnje pike.

In tega Radića so si morali naši samostojneži na zagrebško komando postaviti kot prvega na svoji listi. Ali so res s svojo politično modrostjo in taktiko tako pri koncu? Ali ne vidijo, da s tem same sebe obsojajo na popolno delanezmožnost, čeprav bi imeli voljo kaj narediti. Slovenski radičevci so danes podobni jetniku, ki si je zvezal roke in noge zato, da bi lažje reševal sebe in druge.

Ljudstvo zna prenesti najrazličnejše stranko z najbolj neverjetnimi programi. Ne more pa prenesti strank, ki sploh niso več resne.

In samostojneži so vse storili, da so postali res temeljito neresni. Zato je res vsaka kroglica zanje vržena v Savo, dokler bo Radić njih vrhovni in odločujoči komandant.

DOLENJSKA SE ELEKTRIFICIRA.

Oblastni odbornik dr. Jurij Adlešič je poročal, da je električna centrala v Zagradcu zašla v konkurz in je bila nevarnost, da se elektrifikacija Dolenjske v veliko gospodarsko škodo Dolenjske popolnoma ustavi. Zato je oblastni odbor za en milijon dinarjev prevzel elektriko v svojo last ter danes že obratuje. Vodil se bo

zanjo skupen račun z gorenjsko elektrarno na Završnici. Tako elektrifikacija Dolenjske postavljena na trdno podlago in smejo Dolenjci upati, da bo kinalu po večjem delu Dolenjske svetila elektrika ter gnaše razne stroje.

LJUBLJANSKA OBLAST DOBILA LASTEN DENARNI ZAVOD.

V zadnji seji oblastne skupščine je dobil oblastni odbor pooblastilo, da osnaja lasten denarni zavod, potom katerega bo mogel voditi in izvrševati ogromno gospodarsko delo, ki ga čaka v bližnji in daljni bodočnosti. Lasten denarni zavod je neobhodno potrebna podlaga za res uspešno in čim bolj solidno gospodarsko delo v tako velikem obsegu, kot mora biti v okviru oblastne skupščine. Danes morajo naše občine in zlasti naši cestni odbori najemanj posojila po raznih denarnih zavodih in pogosto za vsako ceno; če imamo lasten denarni zavod, se bo dobilo posojilo pri njem za zmerno ceno. In še tisti dobiček, ki se bo naredil, ne bo šel v privatne roke delničarjev, temveč zopet v splošne namene. Krediti se bodo dobivali na dolgo amortizacijsko dobo, in tudi privatniki bodo dobili dolgoročno hipotečna posojila, da ne bodo vedno v skrbeh, kdaj jim bo ta ali ona banka zavila vrat.

Oblastni odbor je šel takoj na delo. Ker je tak zavod na novo osnovati in mu v kratkem času dati trdno gospodarsko podlago zelo težko delo, se je oblastni odbor trudil, da prevzame v svojo last stvari in ugledni zavod »Kranjsko hranilnico«. To se mu je popolnoma posrečilo. S tem je prišel oblastni odbor v posest velikega premoženja, ker sta s tem postala njegova last tudi veličastno realčno poslopje ter ljubljansko dramatično gledališče.

ŽERJAVOVCI PROTI DENARNEMU ZAVODU.

Žerjavovci morajo po svojem programu biti vedno proti temu, kar je ljudstvu v korist. Kot stranka kapitalistov in bankirjev ji pač mora biti na tem, da je ljudstvo v gospodarskem oziru čim bolj odvisno od le-teh; zato je razumljivo, da morajo nastopiti proti ljudskemu denarnemu zavodu. To so tudi storili. Toda hinavsko, kot vedno. Dočim so na eni strani pozdravljali to misel, da se osnuje lasten oblastni denarni zavod, so isti ljudje skrivaj hodili k članom bivše Kranjske hranilnice ter jih pregovarjali, naj ne dajo zavoda iz rok. To dvolično in hinavsko vlogo žerjavovcev je oblastni odbornik dr. Breclj v oblastni skupščini z navedbo imen glasno ugotovil. Žerjavovci so bili tiho kot miš.

BIVŠA DEŽELNA BANKA.

Nato se je še ugotovilo, da je bivši deželni odbor imel že svoj denarni zavod, bivšo Deželno banko, ki je sijajno stala. Dočim je drugo premoženje bivše dežele Kranjske ostalo in prešlo na novo ljubljansko oblast, so žerjavovci dobrostoječo Deželno banko lepo pobasali v svoj žep. Danes je ni več. Prav tako so hoteli takoj po vojni ukrasti elektrarno na Završnici, ki so jo hoteli spraviti v svoje zasebne roke, pa so jim zavedne gorenjske občine prekrizale ta judovski načrt. Prav tako so imeli žerjavovci načrt polastiti se Kranj-

ske hranilnice ter jo izrabiti zase, kot so to storili pri Slavenski banki. Zato pa so hodili skrivaj okrog članov bivše Kranjske hranilnice, naj ne prepustijo zavoda oblastnemu odboru. Zakaj Kranjska hranilnica dobro stoji, žerjavovske kase pa so prazne.

Oblastna skupščina je nato po daljšem razgovoru sprejela pravila novega denarnega zavoda, kakor jih je predlagal oblastni odbor.

DAVEK NA KINO.

Oblastna skupščina je nato obravnavala uvedbo novega davka na kinovstopnice in ki znaša 50% na državno takso.

CESTNE ZADEVE.

Ceste v Sloveniji so ena najbolj bolečih točk našega javnega gospodarstva. Tekom vojske in tekom 8 let žerjavovske in samostojne centralistične gospodarske politike so skoro docela propadle. Zato bo treba milijonov, da se zopet spravijo v red. Poslanci SLS so vložili že veliko število tozadnih predlogov, od katerih jih je odsek za javna dela veliko že predelal. Gotovo ne bo mogoče vseh predlogov v kratkem času izvršiti, toda treba je napraviti celoten načrt za zboljšanje naših cest ter zgraditev novih in v tem oziru nudijo vsi predlogi dragoceno gradivo.

Poleg že zadnjih stavljenih predlogov so naši poslanci stavili še naslednje:

Predlog poslanca Podvinskega in tovarišev: 1. glede uvrstitve okrajne ceste Bizeljsko—Brežice—Rigonca med deželne ceste I. vrste; 2. glede podpore za zgradbo ceste Pišce—Bizeljsko; 3. glede podpore za napravo ceste Rakovec—Jereslavce—Kapele—Mali graben. — Predlog posl. Perneta in tovarišev glede sprejema občinske ceste Reka med deželne ceste II. vrste. — Predlogi poslanca Tratnika in tovarišev: 1. glede regulacije in zgradbe hudoornika Sevnščina v občini Zabukovje; 2. glede uravnave Save na Brezovem v občini Blanca; 3. glede dograditve ceste Močnikov graben—Gorjane; 4. glede prevzetja obč. ceste Vranje—Lončarjev dol—Podvrh—Zabukovje do okrajne ceste Sevnica—Planina v oskrbo okrajnega zastopa; 5. glede preložitve ceste v Globovem brodu, občina Artiče. — Predlog poslanca Gostinčarja in tovarišev glede občinskega hodnika ob cesti št. Vid—Ljubljana. — Predlogi posl. Novaka, Pozniča, Mazoveca in tovarišev: 1. glede prevzema občinske ceste Kamnik—Stranje med deželne ceste II. vrste; 2. isto glede ceste Rova—Rafolče—Lukovica; 3. radi regulacije potoka Nevljice v kamniškem okraju. — Predlogi posl. Jarca, Nemanija in tovarišev: 1. glede ureditve napajališča Cerkevnik na Vinici; 2. radi preložitve klanca na deželni cesti Črnomelj—Adlešiči; 3. radi podpore k popravilu občinske poti Vinca—Adlešiči. — Predlog poslanca Arnež in tovarišev glede popravila in uvrstitve okrajne ceste Podnart—Kropa—Kamnagorica. — Predlog posl. Uršiča in tovarišev glede ureditve državne meje po evidenčnem uradu v občinah Oselica in Sorica, okraj Kranj in Logatec. — Predlogi posl. Peveca in tov. 1. glede poprave obč. ceste št. Lovrenc—Mačji dol—Primskovo in prevzem te ceste med dež. ceste II. vrste; 2. glede podpore za preložitve klanca na občinski cesti Velika Loka—Catež in uvrstitve te ceste med deželne ceste II. vrste. — Predloga posl. Srnada in tov. 1. glede zgradbe deželne ceste II. vrste Ortenek—Sv. Gregor; 2. glede sprejema občinske ceste Mala Slevica—sodraška meja med deželne ceste II. vrste. — Predloga posl. dr. Česnika in tov. 1. glede sprejema občinske ceste Vrhovce—

Kdor bo 11. septembra glasoval za Slov. ljudsko stranko, glasuje za gospodarsko povzdigo Slovenije.

Spodnji Lipovec med dež. ceste II. vrste; 2. glede naprave kapnice v Drganjih selih. — Predlog posl. Tratnika in tov. radi podaljšanja veljavnosti orožnega lista na tri leta se odstopi odseku za uredbo. Predlog posl. Mazoveca in tov. radi ureditve poštne razmer v kamniški okolici se izročil poštni direkciji v Ljubljani v intervencijo. Istotako predlog posl. Jarca, Nemanija in tov. glede ureditve poštne zvez v črnomaljskem okraju. Glede predloga poslanca Jarca in tov. glede avtomobilizacije javnega prometa naj oblastna skupščina sklene:

Oblastnemu odboru se naroča, da čimpreje prouči vprašanje avtomobilizacije javnega prometa. V ta namen naj stopi v zvezo z mestno občino Ljubljano, z zvezo za tujski promet, s pošto upravo ter z mariborskimi oblastnim odborom. O tem naj stavi konkretne predloge v prihodnjem zasedanju.

KDO NAJ VZDRŽUJE CESTE?

Deželni cestni zakon vsebuje § 22., kateri določa, da imajo tisti, ki ceste več rabijo, dolžnosti, da tudi plačujejo zanje posebne prispevke. Pomanjkljiva pa je ta določba v tem, da ne določa načina, kako naj se to pobira in tako se ti prispevki skoro nikjer niso pobirali, vsa bremena za vzdrževanje cest pa so padla na kmeta. Zato je potrebna sprememba tega paragrafa v toliko, da bodo trgovci — zlasti inozemski — ki veliko uporabljajo ceste, pa nič ne plačujejo, tudi primorani prispevati k vzdrževanju cest.

Oblastna skupščina je sklenila, da se glede spremembe tega paragrafa vrši dogovor z mariborsko oblastjo.

Spremembi teh določil se upirajo žerjavovci kot zastopniki kapitalistov.

Iz mariborske oblastne skupščine.

Mariborska oblastna skupščina se je sešla k zasedanju 20. julija. Najprvo je obravnavala nov proračun, ker je prvega finančni minister zavrnil. Oblastni predsednik dr. Leskovar je pojasnil razloge, ki jih je navedlo ministrstvo pri zavrnitvi prvega proračuna. Iz razlogov je razvidno, da se je finančni minister glede kritja strokov postavil na čisto drugačno stališče kot oblastna skupščina.

Oblastni odbor je zato izdelal nov proračun, v katerem je postavil kot kritje državni predujem 700.000 Din, dobiček zdravilišča Rogaška Slatina 61.000 Din, doklade na državne doklade, in sicer a) 25% na dobiček trgovskih družb, b) 100% na lovske karte, c) 100% na tantijeme upravnih svetnikov, kar bo zneslo vse skupaj 500.000 dinarjev. V izrednem proračunu so zlasti upoštevane postavke za ceste in uravnavo rek, kar je najnujneše. Dasi je po posredovanju bivših ministrov SLS v vladi država nakazala znatne vsote za uravnavo rek, vendar te še niso zadostne, da se ubranimo nadaljnje škode pri povodnjih. Istotako bo treba šteti velike vsote za vzdrževanje oblastnih bolnic, katere je država izročila oblasti v najobupnejšem stanju. Za kritje vseh teh potrebščin predlaga oblastni odbor najetjje posojila v znesku 10 milijonov dinarjev.

Finančni odsek je ta proračun pretresel ter ga potem predložil skupščini. Vršila se je dolga in mestoma zelo burna debata, v kateri so zlasti socialisti tako govorili, da jih je moral veliki župan postaviti na laž.

Proračun je bil končno soglasno sprejet.

Nato je oblastna skupščina sprejela še službeno pragmatiko za oblastno uradništvo, predlog o skupnem uredbodajnem odboru ljubljanske in mariborske oblastne skupščine, kar se smatra kot prvi korak k zedinjeni Sloveniji (žerjavovci kot centralisti so bili seveda proti), in predlog o lastnem denarnem zavodu, nakar je bila skupščina zaključena.

Žerjavovcem in samostojnežem v spomin.

Ministrski predsednik Velja Vukičević je na shodu v Skoplju izjavil naslednje:

»Razpustil smo skupščino, da dobimo novo, ki bo morala rešiti mnogo važnih in težkih gospodarskih vprašanj, ter da tako olajšamo stanje vseh, ki jih tare gospodarska kriza. Vsa ta vprašanja naj reši nova skupščina. Toda za to je vladi potrebna močna večina, da bo vse to mogla v skupščini izvesti. In mi upamo, da bomo to večino mogli dobiti, ker je velika zaveza, da je treba vpoštevati to, da imata obe vladni stranki dati zadostno garancijo za delo.

To sigurnost podkrepljuje še dejstvo, ker sem z g. dr. Koroščem sklenil dogovor prijateljstva ter bo Slovenska Ljudska Stranka v bodoči narodni skupščini šla v vlado, Na ta način bo vlada imela sigurno dve tretjini v parlamentu. In kdor ostane proti taki solidni večini, je lahko več kot gotov, da ne bo imel nobenega uspeha.«

Iz tega je jasno, da hoče prihodnja vlada izvesti veliko gospodarsko obnovo v državi. Jasno je, da moramo Slovenci biti zraven, sicer se zna obnova izvesti v našo škodo. Jasno je dalje, da v prihodnji vladi ne bo niti žerjavovcev niti radičevcev, ker se dosedaj v resnici niso mogli izkazati, da so vsaj malo sposobni gospodarski delavci.

Zato je še bolj jasno to, da je vsaka kroglica, ki bo padla v žerjavovsko ali radičevsko škrinjico, ne samo izgubljena, temveč naperjena proti gospodarski obnovi Slovenije. Kdor danes voli v narodno skupščino žerjavovce ali radičevce, voli proti Sloveniji.

Ne samo najcenejše, ampak tudi najboljše barve

laki, firnež, steklarski klej, čopiči ter vse potrebščine za slikarje, pleskarje in drugi v to stroko spadajoči predmeti se dobe v staroznani trgovini na Miklošičevi cesti, nasproti frančiškanski cerkvi

IVAN JANČAR.

Prepričate se o trpežnosti vrvarskih izdelkov

iz prve kranjske vrvarne

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 31

in pri podružnicah v Mariboru, Vetrinjska 20 in v Kamniku, Sotna št. 4.

POLITIČNI ZAPISKI

p Izid občinskih volitev. Bohinjska Srednja vas: Prva lista (SLS) 127 glasov, druga lista (SDS in SKS) 74 glasov, tretja lista (Koprivniška 87, četrta (SLS) 98. Odbornikov SLS je 19, nasprotnih 6. — Škofja Loka: SLS 122, JDS 86, Obrtno-delavska SLS 143. Odbornikov ima torej SLS 19, demokratije 6. — Poljane: SLS 151 (8 odbornikov), Gospodarska lista 118 (6 odbornikov), Delavska lista 53 (3 odbornike). — Trata: SLS 16 odbornikov, nasprotniki 9. — Senčur: Prva lista 27 (1 odbornik), druga SLS 104 (6 odbornikov), tretja (Županova) 174 (10 odbornikov), četrta SKS 59 (3 odbornike), peta SDS 29 (1 odbornika), šesta SLS (4 odbornike). Po politični pripadnosti je 12 odbornikov SLS, drugi so nasprotni. — Preddvor: SLS 17, Združeni nasprotniki 8. — Sora: SLS (dve listi) 79 glasov (6 odbornikov), Združeni nasprotniki 21 glasov (1 odbornika). — Kranj: SDS 16 odbornikov, SLS 4, radikali 5. — Trzin: SLS 7 odbornikov, SDS 11, socialisti 7.

p Drug drugega pobijajo. Žerjavovski časopisi pišejo že pet let: Klerikalci so prodali avtonomijo. Dr. Žerjav pa izjavlja v belgrajski Pravdi: »Klerikalno časopisje piše, da bo Slovenija s tem sporazumom preje prišla do avtonomije. Naravno je, da se stranke, ki se ustanovljajo na plemenško vsakem separatizmu, morajo končno vedno vrniti nazaj na avtonomistično politiko.« To se pravi: žerjavovci strašijo v Sloveniji, da so klerikalci avtonomijo prodali, v Belgradu pa, da hočejo vprav sedaj izvesti avtonomijo. Kaj jih briga, če v Belgradu pravijo belemu črno, v Sloveniji pa baš narobe, glavno je, da se hujska. In taka stranka hoče imeti ugled!

p Zastonj si prizadevajo. Kdor se danes ustavi pred žerjavovsko stranko, si hitro zamaši nos radi smradu, ki gre iz nje ter se čim preje obrne, da pride iz neprijetne bližine te koruptne stranke. Dr. Žerjav je dal v belgrajsko Pravdo genljivo in v srce segajočo izjavo, da je treba zblizanja med SDS in Davidovičevimi demokrati. Le-ti pa sedaj odgovarjajo, da jim to niti na misel ne pride. Najmanj pa da imajo voljo sprejemati pod svojo streho slovenske žerjavovce, ki so po celi državi znani kot najbolj propadla stranka. Joj, joj, »Domovina«, kaj bo pa zdaj.

p Ostra navodila za svobodne volitve. Ministrski p. predsednik Vukičević je izdal zelo odločno okrožnico, v kateri opozarja velike župane ter njim podrejene uradnike, da imajo strogo gledati na to, da se volitve čim svobodneje izvedejo ter da se vsako nasilje v kali zatre.

Pšenico in ječmen

prodaste najugodnejše pri tvrdki
Ivan Pestotnik & drug
Ljubljana, Resljeva cesta št. 3.

NOVIČAR

Evharistični shod

Apostolstva mož fara Kamniške dekanije v Grobljah, v nedeljo, dne 7. avgusta 1927.

Sporod: a) Po župnijah: 1. v soboto, dne 6. avgusta zvečer ob Ave Mariji slovesno zvonenje četrt ure; 2. V nedeljo dne 7. avgusta zjutraj v vseh župnih cerkvah v dekaniji in v onih podružnicah, kjer je nastavljen duhovnik, med sveto mašo skupno in slovesno sv. obhajilo Apostolstva mož.

b) V Grobljah: 1. Od 8—9 skupna in slovesna molitvena ura pred izpostavljenim presv. R. T.: 2. sv. maša na prostem pred Najsvetejšim, opravi prevzvišeni g. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič; 3. slovesna posvetitev presv. Srca Jezusovemu in blagoslov z Najsvetejšim. — Pri sv. maši in posvetitvi pojo združeni moški zbori Kamniške pevске zveze s spremljevanjem mengeške godbe.

c) Zborovanje v Grobljah pod milim nebom: 1. Povsod Boga (prva kitica) pojo združeni moški zbori Kamniške pevске zveze s spremljevanjem meng. godbe; 2. pozdrav in izvolitev predsedstva; 3. evharistični govori: a) P. Viktor Kopatin D. J.: Može in fantje Apostolstva mož vitezi evharističnega kralja; b) dr. Anton Breceelj: Versko življenje in zdravje mladine; c) Franc Terseglav: Može in fantje v Apostolstvu mož prvoborci v boju za vero in domovino pod praporom Jezusa kralja; 4. nagovor prevzvišenega gospoda knezoškofa in višjepastirski blagoslov; 5. Povsod Boga (zadnja kitica) pojo združeni moški zbori s spremljevanjem mengeške godbe.

d Cenjenim naročnikom, ki plačujejo »Domoljuba« četrtletno, smo v zadnji številki tudi priložili položnico in povabilo za nadaljnjo naročbo. S tem pa seveda ni rečeno, da jim bomo pošiljanje lista že sedaj ustavili. Saj imajo ti naročniki plačano do konca septembra. Ker je pa teh naročnikov — četrtletnikov — zelo malo, smo jim hkratu s polletniki poslali položnice. Radi tega ni treba razburjanja. Položnice naj se poslužijo ob prvi ugodni priliki.

d Romanje na Trsat. Vsi, ki gredo na Trsat, se obveščajo, da velja polovična vožnja od 3.—11. avgusta in sicer za vse vlake. Iz Ljubljane pelje poseben vlak v soboto dne 6. avgusta in sicer približno ob 8. Ta vlak bo pobiral udeležence in vseh postajah do Metlike. Izkaznico za polovično vožnjo do dobil vsakdo na vlaku! Na domači postaji naj zahteva cel listek do Sušaka (ki ga uradnik mora dati) ter naj pusti vozni listek žigosati z mokrim žigom. Vozni listek naj dobro shrani, ker se bo iz Trsata peljal z romarsko izkaznico nazaj zastonj! Na Trsatu bodo vsi romarji napravili brezplačen izlet po morju.

d Ljubljansko orlovsko okrožje priredi dne 31. t. m. v Šmarju pri Ljubljani telovadni nastop združen z ljudskim taborem. Ob pol osmih sprevod po Šmarju. Ob desetih sv. maša. Po sv. maši t a b o r pred šolo. Po litanijah, ki so ob treh, bo telovadni nastop.

Na taboru govore priznani govorniki. Fantje, pridite, da se poživite ob orlovskem idealizmu. Starši, ki ljubite svoje otroke, pripeljite jih, da se razvedre in najdejo pravo življenjsko pot. Vi hočete, da bodo Vaši otroci dobri, pripeljite jih v dobro družbo.

d Kranjska hranilnica. Poročajo nam, da se ob vesteh, da prevzame ljubljanska

oblast Kranjsko hranilnico, razburjajo nekateri vlagatelji, kakor da ne bi sedaj denar v Kranjski hranilnici bil enako varen kakor doslej. Ne vemo, od kod prihajajo ta sumničena, moramo pa vsem poudariti, da je bila Kranjska hranilnica že dosedaj popolnoma varen zavod, to je zavod, kamor so naлагala sodišča denar in ravno tako razne javne korporacije. Kranjska hranilnica je spadala že doslej med največje zavode in nikakega dvoma ni, da bo odslej, ko je prevzame ljubljanska oblast, še hitreje restala. Ravno tako ni nikakega dvoma, da bo odslej denar, ki je vložen v ta zavod še bolj varen, ker jamči zanj vsa ljubljanska oblast z vso svojo davčno močjo. Če bi torej kjerkoli nasprotniki hoteli ljudi begati, naj se ljudi opozori, da ne napravljajo sami sebi nepotrebne škode.

d Kmečka zveza za kranjski sodni okraj priredi v ponedeljek 1. avgusta t. l. ob 10 v pisarniških prostorih odvetnika dr. Šilarja redni letni občinski zbor; na vrsto pride volitev odbora ter razvrstitve volivnih shodov in sestankov, kar je posebno važno. Zato prosi tajništvo obilne udeležbe. — Ob 11 je potem na vrtu gostilne pri Jelenu javen političen shod, govori posl. Brodar in če bo le mogla, pride tudi dr. Korošec. Somišljeniki KZ, vabimo Vas, da se shoda udeležite v kar največjem številu! — Tajnik KZ.

d Če kdo na nepravem koncu skopari. Mi smo že ponovno opozarjali svoje bravce, kako nekateri agenti varajo neuke ljudi z raznimi državnimi srečkami ter zahtevajo od njih naravnost odušne svote, dočim se po solidnih bankah dobijo taki papirji za polovico nižjo ceno. Seveda agent mora tudi zaslužiti in če se da zaslužiti pri nevednem človeku 1000 Din namesto 50, si ne dela vesti. Sedaj se zopet poroča, da je hodilo tam po kozjanskem okraju par agentov, ki so prodajali neke čudne papirje ter zahtevali za nje denar v srebru in zlatu. In glejte, kljub ponovnim našim svarilom so se našli ljudje, ki so sedli na ta lim ter plačevali v srebrnih kronah, goldinarjih in petkronskih srebrnjakih, ki so jih hranili še od vojske sem. Seveda se je izkazalo, da so bili papirji ne samo predrago plačani, temveč naravnost ničvredni. Ko bi človek ne imel srca, bi jim rekel: prav se vam godi. Za Domoljuba ne bo dal na leto 40 Din, kjer bi se lahko desetkrat naučil, kako se je treba obnašati napram takim agentom in kako se obvarovati škode. Toda ne: škoda 40 Din za Domoljuba, za ničvreden državni papir pa ni škoda zavreči 1000 Din. Za teh 1000 Din imaš celo življenje Domoljuba, pa jih še ob smrti lahko zapustiš svojemu sinu. Nevednost je najdražja stvar na svetu in kdor neče dati za preganjanje lastne nevednosti na leto 40 Din, jih pa mora dati 1000 ali še več, danes pri raznih ničvrednih papirjih, jutri pa kje drugod.

d Nova carinarnica v Ljubljani. V Ljubljani se bo za glavnim kolodvorom sezidala nova carinarnica, ki bo stala okrog 8 milijonov dinarjev. Z zgradbo začno že meseca septembra.

d Cestni odbori. Okrajni cestni odbor na Bledu si je izvolil za načelnika g. Fr. Rusa, nadučitelja v p., za namestnika g. Fr. Mavriča, župana v Boh. Bistrici, za blagajnika g. Zupana, bančnega voditelja; cestni odbor v Radovljici pa za načelnika g. Ant. Avseneka, posestnika v Vrbnjah, za namestnika g. Ant. Cvenklja, posestnika v Ljubnem, za blagajnika g. ing. Jerneja Zupanca, industrijalca na Lancovem. Vsi so pristaši SLS.

d Papirnati drobiž (25 par, 50 par in 1 Din) proči! Na poštah se oddaja še do 25. septembra.

d Tovarno švedskih vžigalic zgrade v Novem mestu in bo menda začela še letos obratovati.

d Zlata maša. V nedeljo 31. jul. praznuje 50 letnico mašništva ali zlato sv. mašo g. duh. svetnik Anton Šmidovnik, župnik v Prečni. Za blagor faranov očetovsko skrbnemu gospodu želimo, da bi v veselem zadovoljstvu dočakal še biserno in železno sv. mašo.

d Oskrunjena cerkev. Nad Planino pri Rakoku stoji častiljiva božjepotna cerkev »Marija, pribežališče grešnikov«, ki je pa sedaj po čudno izpeljani državni meji odrezana od planinske župnije in spada pod Studeno pri Postojni. Tik hiše stoji čedna hišica, ki služi č. g. župnikom pri običajnih shodih za prenočišče. To hišico so si osvojili laški fašisti in zraven postavili tudi v romarsko cerkev pod kor sedem postelj. Nas Planince to neznansko boli, ker stoji romarsko zavetišče na naši grudi, sezidano od naših prednikov l. 1633. Zeleti bilo, da bi si fašisti, ki se kaj radi bahajo s svojo divno kulturo, preskrbeli potrebna stanovanja drugod in spoštovali svete, naprave našega ljudstva.

d Odmevi izza volitev za oblastne skupščine. Svoječasno je tožil oblastni poslanec Matej Tomazin iz Cerkelj ob Krki kandidata SKS Jožeta Hrovata iz Sv. Križa pri Kostanjevici in njegovega tovariša Josipa Stritarja, ker sta ga obdolžila, da je podkupljen, da so dela električna centrala na Krškem polju. Kot glavna priča je nastopil posestnik Franc Marolt iz Sv. Križa pri Kostanjevici, ki je potrdil, da je Jože Hrovat res to govoril, Stritar pa, da mu je pritrjeval. V zadnjem času pa je govoril isti Hrovat, da je Marolt v tem procesu po krivem pričal. Seveda si Marolt tega ni dovolil čitati in je vložil proti Hrovatu tožbo. Hrovat je skušal to dokazati, pa se mu ni posrečilo. Kot priča pa je sedaj nastopil Stritar, ki je hotel krivdo glede razširjanja žaljivk proti Tomazinu prevzeti nase, pa mu sodišče ni verjelo in Hrovata obsodilo. Marolt je naš pristaš in je s to obsodbo zopet dobil zadoščenje.

* Franciškiški serafinski kolegij v Novem mestu sprejema učence, ki so s prav dobrim uspehom dovršili osnovno šolo in hočejo po končanem četrtem gimnazijskem razredu stopiti v franciškiški red. Starši, ki bi radi katerega svojih sinov posvetili sv. Francišku, naj se obrnejo na franciškiški provincialat v Ljubljani, kjer dobe podrobnejša navodila.

* Sprejem v slovensko franciškiško provincijo. Srednješolski dijaki, ki so z dobrim uspehom dovršili vsaj nižjo gimnazijo in imajo veselje do redovnega stanu, se vabijo

Schichtov način pranja

Namočiti v ekstraktu za pranje „ŽENSKA HVALA“

Izprati s Schichtovim TERPENTINOVIM MILOM.

ki vstopu v franciškiški red. Franciškiški so med najstarejšimi redovi v Sloveniji. V vseh bojih za verske svetinje so svojemu narodu zvesto in požrtvovalno stali ob strani, in narod na to ni pozabil. V svojih dušnih zadevah se rad k njim zoteka. Da mu bodo mogli tudi v bodoče biti to, kar v preteklosti, potrebuje naraščaja. Kdor ima tedaj veselje kdaj kot franciškiški vršiti najvzvišenejšo kulturno delo za svoj narod, delo za njegov versko-moralni preporod, naj se nemudoma javi za sprejem v red. Nadarjenjšim predstojništvu rado pomaga do višje akademske izobrazbe in časti. Oglasite se če le mogoče osebno, sicer pa pismeno zaenkrat vsaj z zadnjim gimnazijskim spričevalom pri franciškiškem provincialnem predstojništvu v Ljubljani.

d Katastrofalna toča, vihar in neurje v okraju Višnja gora. V soboto, 23. t. m. zvečer od 9. do 10. je prihrumela nad okraj Višnja gora silovita nevihta s točo. Po zatrdilu starih mož ni bilo take toče že preko 60 let v tem okraju. V teku 4 minut je uničila popolnoma poljske pridelke: koruzo, oves, proso, fižol, otavo, deteljo, krompir, korenje, zlasti pa sadje. Zvenketale so šipe in opeka je padala raz streh. Prizadete so občine: Polica, Leskovec, Žalina, Luče, Križka vas, Dedni dol, Višnja gora, Draga, Češnjice in Št. Vid, nekatere občine bolj, nekatere manj. Celotna škoda gre v milijone. Porušena sta tudi dva kozolca. Oblastni poslanec Jožef Erjavec se je takoj obrnil do nadrejenih oblasti ter na Jugoslovanski klub za posredovanje potrebne podpore.

d Toča in strele. V ponedeljek 18. t. m. je prihrumela ob 8 zvečer nad Št. Vid pri Stični in okolico silna nevihta. Toča, ki je padala med silnim nalivom, je napravila največ škode v Artiži vasi in v Velikih Pečah. Strela je udarila v hišo Jožeta Hauptmana iz Št. Vida. Gospodinjo, ki se je mudila v veži, je strela tako omamila, da so jo s težavo rešili iz goreče hiše. Domača požarna bramba, ki je bila prav hitro na kraju nesreče, je z največjim trudom rešila poleg hiše stoječa poslopja. Pogorelec je bil zavarovan le za malenkostno vsoto. — V Leskovcu, župnija Črešnjevca na Štajerskem, je udarila prejšnji ponedeljek zvečer ob 8 strela v hlev posestnika Bačka. Strela je ves hlev takoj užgala, da ni bilo mogoče rešiti prav ničesar. Ogenj je uničil celo stavbo, obenem pa upépelil vso živino, 5 krav, tele in nekaj ovac. Ogenj se je razširil tudi

na druga gospodarska poslopja in hišo. — Prejšnji petek zvečer je treščilo v Šerúgov skedenj v Tešanovcih v Prekmurju. Skedenj, ki je bil poln snopja, je bil v trenutku v plamenu. Dasi je prihitelo na lice požara šest brizgaln. ognja ni bilo mogoče pogasiti. Razen snopja je zgorelo mnogo gospodarskega orodja in manjših strojev.

d Številni požari radi strele. 18. t. m. je v Savinjski dolini treskalo kar nepretrgoma. V Bukovem žlaku je treščilo v kozolec veleposestnika Franca Sodine. Kozolec in v bližini stoječe gospodarsko poslopje je zgorelo do tal. — Posebno nesrečo pa je imel v Lipoveh v Prekmurju posestnik Matija Norjan. Pogorelo mu je vse, poleg tega žrebec in kobila in da bi bila nesreča polna, je padel na posestnika goreč tram, ki ga je užgal ter mu prizadejal take opekline, da bo težko ostal pri življenju. — Gorelo je tudi pri Sv. Lovrencu nad Storami ter blizu Šmartna ob Paki.

d Toča v soboto 23. t. m. zvečer je pobila poljske pridelke, sadje in vinograde tudi v občinah Šmartno pri Litiji in Trebeljevem ter v občini Moravče, istotako v brežiški okolici. Obenem s točo je divjal silen vihar, ki je prevračal kozolce, ruval drevesa, narastla voda pa je udirala v niže ležeče prostore. Škoda je zelo velika.

Neurje s točo. V ponedeljek od 18. na 19. t. m., zvečer okrog 9 je zadela velika nesreča Prigorje pri Kostanjevici. Toča je pobila skoraj vse. Posebno pa vinograde, glavni dohodek naših Dolenjcev, fižol, koruzo in druge ostale okopavine je zbila v zemljo. Vinogradniki, kateri pridelajo vina 20 do 30 hl, ga ne bodo imeli niti 100 litrov. Toča je bila po dolinah pol metra na debelo.

d Toča se tudi letos zelo pogosto oglašala. Poleg poročil, ki jih prinašamo v posebnih noticah, smo prejeli vesti o toči tudi iz ljutomerskega okraja, kjer je toča oklestila vinograde. Istotako je padala debela toča v ormoškem okraju, v marenberški okolici pa je toča hudo poškodovala hmeljske nasade. 17. in 18. t. m. je toča pobila v občinah Božakovo, Drašiče in Semič 60 do 70 odstotkov vinogradov, ki bodo letos brez pridelka.

d Strela ubila ženo. Iz Metlike nam pišejo: Po dolgi suši se kar ni moglo spraviti na dež. Toda 17. t. m. je proti večeru nenkrat močno zagrmelo in vnila se je ploha. Tedaj pa so švigale strele, ki so zahtevale tudi svojo žrtev v osebi Ane Štefanič iz

Rosalnic, katero je ubila v vežl. Tudi njene saina, ki je bil poleg, je precej ožgala a mu ni škodovala.

d Če avto prehitro vozi. Blizu Tezna pri Mariboru je z velikansko naglico drvel avto, v katerem sta sedela dva gospoda, eden iz Ptuja, drugi iz Maribora. Kar počni na zadnjem kolesu pnevmatika. avto skoči kvišku, se dvakrat prekuzne ter se prevrne v jarek. Avto se sicer ni nič poškodoval, pač pa je dobil gospod iz Ptuja zelo težke poškodbe, gospod iz Maribora pa lažje.

d Smrtna nesreča 5 letne deklice. V nedeljo popoldne sta se v Smartnem ob Savi pri Ljubljani igrali dve 5 letni deklici pod kozolcem posestnice Marije Bizjanove. Obe sta plezali po trugi za prevažanje kamenja, ki je bila posebno naslonjena ob kozolec. Tu se truga prevrne in pokoplje obe deklici pod seboj. Na otročji krik prihitel posestnik Franc Zajc, ki se je slučajno mudil v bližini. Hitro obrne trugo in najde pod njo — svojo hčerko, petletno Ivanko, k sreči le malo poškodovano po levi nogi. Ko dvigne Zajc drugo deklico, opazi, da je mrtva. V njej spozna 5 letno Ivanko Čepinovo, rejenko pri Rozaliji Babnikovi. Truga ji je pri padcu prebila črepinjo.

d Nesreča na železniškem tiru. V soboto zvečer je povozil vlak blizu petrovške postaje 18 letnega Ivana Tratnika, trgovskega učenca iz Liboj in ga popolnoma razmesaril. Truplo je ležalo celo noč do zjutraj na tiru, dokler ga niso našli ljudje ter prepeljali v žalsko mrtvašnico. — Vlak je pozovil v nedeljo ponoči med Mariborom in Račjem 20 letnega hlapca Antona Korena. Bil je takoj mrtev.

d Smrtna nesreča na planinah. 13. t. m. je odšel na Triglav nemški turist državni pravdnik s Saškega dr. Friderik Kroeber, star 49 let. Dasi zelo spreten in priznan turist, vendar se je ponesrečil na Prisojniku v višini 2000 m. Najbrž je zašel od nakazane poti in tako je prišlo do usodnega padca, ki je stal sicer dobrega turista življenje. Pokopali so ga v nedeljo v Kranjski gori.

d Smrtna nesreča. V Podturnu pri Toplicah se je smrtno ponesrečil 13. t. m. 17 letni Janez Poglajen. Pri povezovanju smrekovih hlodov je počila veriga in težki hlodi se sprožijo nanj ter mu popolnoma stisnejo trebuh in zdobijo nogi v zgornjih delih. Vendar je bil med dve uri trajajočo, težavno vožnjo proti domu popolnoma pri zavesti. Na materinih rokah sloneč je izražal le željo po duhovniku, toda izdihnil je preje — v bližini rojstne hiše svojo blago dušo. Rajni Janez je bil prav vnet član naših organizacij in kot član fantovske Marijine družbe je pristopal redno vsak mesec k sv. zakramentom. Zato lahko upamo, da ga je Bog obhajanega zadnjo nedeljo tudi pripravljenega poklical k sebi.

d Pri kopanju sta utonila v Krki pri izlivu v Savo 19 letni učiteljskičnik Milan Ivančič z Črnca pri Brežicah ter v Savi pri Skopicah neki Rašič.

d Mlatilnica mu je roko odtrgala. Pri Sv. Andražu v Slov. goricah so mlatili na stroj pri Rižnarjevih. Hišnega gospodarja Franca Rižnarja je zagrabila mlatilnica s tako silo za desno roko, da so mu jo zobje odrgali. Ponesrečenec je izkrvavel, pred-

no je prišla pomoč. Rajni je bil dober gospodar in vrlo katoliški mož. Vsak prvi petek je s celo družino pristopal k sv. obhajilu in stal vedno trdno v vrstah naših mož. V njegovo hišo so prihajali le dobri časopisi in listi. Vsa župnija Sv. Andraža žaluje za tem vzor-žmožem in sočustvuje z Rižnarjevo globoko potrto družino.

d Velika sodna obravnava. Banski stol v Zagrebu bo te dni odločil, katero sodišče bo sodilo znanega razbojnika Prpiča Malega. Obtoženih je 24 glavnih krivcev in še 800 pomagačev.

d Zverinska mati. Varšavski listi poročajo o neverjetno brezsrčni materi. Soproga nekega oficirja je že dalje časa opazovala na voglu svoje hiše neko beračico z otrokom na roki, ki je neprestano jokal. Ker se ji je začela dozdevati sumljiva, je vprašala beračico, kako to, da otrok neprestano joka. Mesto odgovora je beračica damo ozmerjala. Nato je poklicala dama stražnika, ki je dognal, da je privezala beračica svojemu otroku na oko orehovo lupino, v kateri se je nahajal pajek. Pajek je otroka neprestano grizel v oko, ki je vsled tega tako poškodovano, da ga najbrže ne bo mogoče več ozdraviti. Beračica se je izgovarjala, da ima doma še šestero neprebrskrbjenih otrok, zaslužka pa prav nobenega, vsled česar je primorana beračiti. Da bi izzvala pri ljudeh tem večje usmiljenje, je pač morala nekaj storiti, da je otrok jokal. Policija, ki je žensko aretirala, je morala s silo ubraniti, da niso ljudje zverinske matere na mestu s kapačjem pobili.

d Zrebanje elektna loterije za gradbo Ljudskega doma v Novem mestu se vrši 13. novembra t. l. To pojasnilo nam je poslal akcijski odbor z ozirom na razna pismena vprašanja, ki nanj dohajajo.

d Velika tatvina. Posestniku Leopoldu Poglavcu iz Dolenje Straže je ponoči iz izbe nekdo ukradel 10.000 Din. Drugo noč pa je tat od te vsote položil 4000 Din pred prag okradenega posestnika. Zakaj se je skesal baš za 4000 Din, je težko umljivo.

d Smrt sovražnika vere. 6. t. m. je umrl na Francoskem poslanec in župan mesta Rodez, Lacombe v 74. letu starosti. Bil je zagrizen sovražnik katoliške Cerkve. Kot župan je zabranil v mestu procesije, kongregacije in svobodne šole. Kot poslanec je vneto podpiral zakon o ločitvi cerkve od države, sestavil zakon o izgnanstvu redov ter prvi začel s plenjenjem cerkvenega premoženja. V dolgi bolezni pa je mož začel premišljevat o svojem življenju in delu. In konec je bil, da se je mož odrekel framasonstvu in brezverji ter umrl kot dober katoličan.

d Pri lenivosti črev, želodčnem in črevesnem katarju, oteklinah debelega črevesa nagnenju p vnetju slepiča ozdravi naravna »Franz-Josef« grenčica zaprtje v trebuhu hitro in brez bolečin. Dolgoletne izkušnje po bolnicah učijo, da raba »Franz-Josef« vode izborna ureja delovanje prebavil. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

d Opozarjamo na današnji oglas Jos. Zidar za romanje v Lurd.

d Pomnite! Schichtovo milo izda dvakrat več, če se perilo namoči z žensko hvalo.

* Avtobus Brezje-Bled vozi vsak dan iz Podnarta od vlaka, ki prihaja iz Ljubljane ob 8.20. (Glej »Slovenec« z dne 24. julija 1927.

* Dr. Jože Rant, zdravnik in zobozdravnik v Skofji Loki zopet redno ordinira pri Balantu.

LETNA OKASIONSKA PRODAJA

75:-

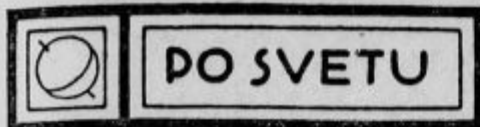
168:-

PETOVIA

Ljubljana
Dunajska cesta 1

Ptuj
Slovenski trg

Smrt romunskega kralja.

Romunski kralj umrl. V sredo 20. julija 1927 je po dolgotrajni bolezni umrl romunski kralj Ferdinand I. Velika Romunija se je odela v žalno obleko. Ves narod žaluje za svojim vladarjem, ki je bil sicer tuje krvi, vendar si je znal z modrim vodstvom države pridobiti srca celega naroda. Pod Ferdinandom je romunski narod dosegel narodno zedinjenje, pod njim je iz male neznatne Romunije nastala Velika Romunija. — Rojen je bil kralj Ferdinand 24. avgusta 1865 na Nemškem in je služil vojake v pruski armadi. Leta 1889. ga je romunski parlament imenoval za romunskega prestolonaslednika. Dne 14. oktobra 1914 je po smrti svojega strica Karla zasedel kraljevski prestol. Kralj Ferdinand in kraljica Marija imata pet otrok. Najstarejši je Karel, ki je bil sprva določen za prestolonaslednika, pa se je moral prestolonasledstvu odpovedati v korist svojemu sinu Mihaelu. Druga je bivša grška kraljica Elizabeta, tretja je naša kraljica Marija. Četrtri otrok je princ Nikolaj, peti pa princezinja Ileana. Pogreb romunskega kralja se je vršil v nedeljo. Pogreba se je udeležil tudi naš kralj Aleksander in zastopniki vlade. Navzočih je bilo tudi mnogo zastopnikov drugih držav. Za pokojnim kraljem žaluje tudi naša država. Saj je z njim izgubila naša kraljica Marija svojega ljubljene očeta. Z njo sočustvuje ob tem bridkem udarcu tudi ves naš narod.

Novi romunski kralj. Takoj po smrti kralja Ferdinanda se je vršila skupna seja senata in poslanske zbornice in so oklicali za romunskega kralja prince Mihaela, ki bo vladal pod imenom Mihael I. Ker pa je novi kralj šele pet let star zato seveda do polnoletnosti ne bo vladal sam, ampak so mu postavili regentstvo, ki bo vršilo kraljevske posle. Člani regentskega sveta so princ Nikolaj, patriarh Medon in predsednik najvišjega sodišča Buzdugan.

Princ Karol hoče zasesti romunski kraljevi prestol. Bivši romunski prestolonaslednik, ki se je moral odpovedati prestolonasledstvu, živi sedaj v Parizu. Očetova smrt ga je zelo potrla in takoj je zaprosil romunsko vlado, da mu dovoli povratek v domovino in udeležbo pri pogrebu. Vlada je njegovo prošnjo odklonila, ker se boji nemirov, ki utegnejo nastati, če bi se Karol vrnil. Ima namreč še mnogo pristašev v Romuniji, ki zahtevajo da on postane romunski kralj. Baje so se v nekaterih romunskih mestih vršile velike demonstracije Karlovih pristašev. Tudi iz Pariza poročajo, da Karol še ni opustil misli, da se ob ugodni priliki vrne in zasede romunski kraljevi prestol. Ker se Karol ni smel udeležiti pogreba, je brzojavno zaprosil svojo sestro kraljico Marijo, da v njegovem imenu položi na očetovo truplo šopek belih nagelnov kot znak njegove čiste ljubezni do očeta.

Galantno. Minka: »Danes sem videla lepo dekle. Ugani kje?« — Janko: »V ogledalu.«

Dunaj zopet miren.

Po dunajski revoluciji. Na Dunaju je zopet mir. Štrajk je prenehal, prebivalstvo se je zopet pomirilo. Komunisti in socialisti so z julijsko revolucijo doživeli težak poraz. Že so sanjali o diktaturi po ruskem vzorcu, videli so že velikega avstrijskega državnika dr. Seipla pred njimi na kolenih, toda motili so se. Odločnost dr. Seipla, ki se sploh ni maral z njimi pogajati, dokler niso najhujškanih množic spravili zopet na delo, zvestoba avstrijskega ljudstva, ki je v veliki večini proti socialnim demokratom in komunistom, je strla odpor komunističnih in socialističnih kolovodij in štrajk, ki so ga sami odredili in ga napovedali za toliko časa, dokler dr. Seipel s svojo vlado ne odstopi, so morali po par dneh sami zopet odpovedati. Dr. Seiplova vlada pa je danes bolj trdna kakor prej. Iz cele države prejema zahvale za svojo odločnost, s katero je zopet rešil Avstrijo. Velika nevarnost je pretila Avstriji, če bi socialisti in komunisti še dalje rogovilili po Dunaju. Tuje države bi najbrže zasedle avstrijsko ozemlje, da napravijo red. V tem slučaju bi bilo najbrže konec avstrijske državne samostojnosti. Spretna roka dr. Seipla pa je obvarovala Avstrijo te nevarnosti in tudi tuje države mu priznavajo njegove velike zasluge za državo ter so mu po svojih poslanikih častitale. Avstrijski socialisti, ki so po soglasni sodbi avstrijskega prebivalstva v veliki meri krivi dunajskih nemirov in ki imajo na vesti nad 100 mrtvih ter več stotin ranjenih, so pa danes v celi državi obsovanji. Kazalo je že, da jih bo dr. Seipel sprejel v vlado, toda sedaj prihajajo iz cele države proti njim protesti in zahteve, da se krivce dunajskih nemirov pod nobenim pogojem ne sme pustiti k vladnemu krmilu.

Pogreb žrtev dunajske revolucije se je vršil preteklo sredo. K pogrebu so bili pripuščeni samo sorodniki mrtvih, zastopniki oblasti in raznih organizacij. Nad vse pretresljiv je bil pogled na ogromen mrtvaški oder na centralnem pokopališču, kamor so postavili prvih 52 krst. Ob mrtvaškem odru so se poslovili od mrtvih zastopnik Dunaja in socialistične stranke. Na koncu se je pa oglašil tudi neki komunist, ki je vpričo žrtv zopet hujskal delavce na oborožen upor, tako da so ga pozvali naj preneha. Naslednje dni so se vršili pogrebi ostalih žrtev ki so težkim ranam podlegle. Vseh mrtvih je že nad 100, veliko pa je težko ranjenih in se bore s smrtjo. Kljub tolikim žrtvam pa socialistično časopisje hujska dalje. Vso krivdo zvrča na policijo in jo dolži, da je brez povoda prva pričela streljati in da je rabila takozvano dum-dum municijo, ki povzroča strašne rane. Preiskava pa je že dogнала, da je policija streljala šele, ko je bila napadena in ko so demonstranti, ki so izropali več trgovin z orožjem in nato streljali v policijo. Seveda ta ugotovitev ne pomaga in socialisti lažejo dalje, kajti težko je nositi odgovornost za tolikšne žrtve.

Politično ozadje dunajske revolucije. Prepričani, ki se je vnel med komunisti in socialisti jasno kaže, da so dunajsko revolucijo skrbno pripravljali in da je bil njen namen vpostavitvev komunistično-socialistične diktature. Komunisti namreč očitajo socija-

listom, da so se premalo hrabro držali in da so izdajalci, ker niso mogli pregnati krščanskosocialne vlade. Tudi Moskva očita socialistom izdajstvo. Kako so se socialisti pripravljali na diktaturo kaže tudi slučaj, ki se je dogodil v Brucku ob Muri. Tam je neki socialistični poslanec Valič takoj ko so bile zveze z Dunajem pretrgane, oklical sebe za diktatorja in se obdan od oboroženih socialističnih mladeničev za nekaj ur polastil oblasti. Toda veselje je bilo le kratko. Ko je zvedel, da je na Dunaju revolucije konec, je bilo konec tudi njegove diktature. Danes se pa domišljavemu poslancu ves Bruck smeje.

Zahteve avstrijskega ljudstva. Velika večina avstrijskega ljudstva ostro obsoja socialiste in komuniste, ki so povzročili Dunaju tolikšno nesrečo. Na zborovanjih, ki so se vršila pretekli teden so sklenili, da se mora ostro nastopiti proti hujskačem. Z zakonom se mora prepovedati štrajk, razgnati se imajo socialistične bojovniške organizacije in izdati se mora strožji tiskovni zakon, ki bo preprečil nepremišljeno hujskanje množic in njih zavajanje v nesrečo. Z vsemi zakonitimi sredstvi se mora preprečiti ponovitev dunajskih dogodkov.

* * *

Grozovita nasilja ruskih komunistov. Iz Rusije prihajajo grozna poročila o nezaslišanih nasiljih, ki jih uganjajo sovjetske oblasti nad nasprotniki komunistov. Tako poročajo, da so tekom zadnjih dni samo v raznih ukrajinskih mestih usmrtili 120 ljudi. Enaka poročila prihajajo tudi iz drugih mest. Razume se, da je radi tolikih umorov odpor proti sovjetski vladi vedno hujši in da se izvaja z enakimi sredstvi. Tako so v bližini Moskve neki neznanci ustrelili tri vladne kurirje in nato še mrtve obesili.

Tudi cerkev komunistem ni sveta. Sovjetske oblasti so zaprle metropolita ruske pravoslavne cerkve Sergeja, ki je pred kratkim prišel v Moskvo in mu je ljudstvo priredilo veličasten sprejem. To seveda komunističnim oblastnikom ni bilo všeč, ker nje ljudsko ljudstvo mrzi, kar oni dobro vedo. Zato so škofa zaprli, da ne bi se ljudstvo zatekalo k njemu. Po aretaciji so izbruhnile v Moskvi velike demonstracije in se je zbralo več tisoč ljudi pred vladno palačo ter zahtevalo, da škofa takoj izpuste. Vlada pa je poslala nad množico oboroženo vojaštvo.

Komunistična vlada na Kitajskem pod ključem. Ob priliki državljanske vojske na Kitajskem se je v mestu Hankovu ustanovila komunistična vlada, ki je imela dobre zveze z ruskim isovjeti. Te dni pa so kitajski nacionalisti komunistično vlado odstavili in vse ministre zaprli. Ruski komunistični kolovodje so pravočasno pobegnili. Kakor je videti ruski komunisti pri ustanavljanju in podpiranju komunističnih režimov v tujih državah nimajo sreče.

Radi pomanjkanja prostorov **VELIKA RAZPRODAJA** vsega letnega blaga za moške in ženske obleke

od 15 do 30% ceneje!

Oglejte si blago in cene v naših izložbah!

Pazite dobro na naslov: **F. in I. Goričar,** Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.

PO DOMOVINI

JURJEVICA PRI RIBNICI.

Ker je bil požar v graščinskem gozdu v Zudi od železniške postaje raztegnjen na 1 km navzgor skoro do cerkvice, gotovo dopisnik ni videl gasilcev društva iz Jurjevice, kateri so delali presek zgoraj, ker gozdni požari se omejujejo le s podiranjem drevoja ali vejemem, ne pa z vodo, četudi bi vse cevi razlegnili. Omenjeno naj bo, da je bil en del društva iz Jurjevice zaposlen in dobro izmučen pri preseku, drugi del društva pa je imel z brzgalno veliko nesrečo v ovinku v Zudi na mostu, kjer so padli konji z mosta v tri metre globok jarek z brzgalno in šesternimi gasilci vred. K sreči ni bilo človeških žrtev, le en konj se je močno poškodoval in ne bo kmalu za delo sposoben. Deloma je tudi brzgalna poškodovana in konjska oprava.

ST. PETER PRI NOVEM MESTU.

Naše občinske volitve z dne 10. t. m. so se končale s sijajno zmago za SLS. V »gospodarski stranki združeni nasprotniki« so dobili 118 glasov (7 odbornikov), SLS pa je dobila 297 glasov (18 odbornikov). Le en glas ji je manjkalo, da ni dobila 19 odbornikov. Udeležba je bila nad vse pričakovane velika. Čast vsem vsem, posebno še onim iz katestralne občine Zaloviče! Ljuta je bila ta borba, a hkrati osetna od strani naših nasprotnikov. Edino orožje v boju jim je bila laž. In še kakšne laži so trosili med ljudmi! Hvala Bogu, da se nam je posrečilo pravočasno razkrinkati obrekljivce. Posebno je učinkovalo, ker je moral eden njihovih prvobornilcev tik pred volitvijo javno preklcati v št. Petru in v Šmarjeti zlobno zamišljeno laž, češ, da je skupina naših občinskih odbornikov oslepela za 80.000 Din občane, katerim da je ta znesek dala država kot podporo prizadetim po toči, a oni, da so to porabili v druge namene. O, to se je agitiralo podnevi in ponoči, skrivaj in javno, medeno in nasilno. Dober zaveznik pri agitaciji jim je bilo vino. Še v št. Peter so ga pripeljali — seveda ponoči — precejšnjo množino, ki se je na dan volitev vsiljevalo volivcem. Vzorno so se držali naši ljudje. Veselje jih je bilo gledati, kako samozavestno so prihajali na volišče in dovažali one, ki bi po se bili mogli priti. Gnus nad nečutenim obnašanjem naših nasprotnikov jih je dvigal. Kaj čuda, da so grmeli strelji po vaseh, in da so ljudje od veselja vzklikali, ko so zaznali za izid volitve.

ST. JURIJ PRI GROSUPLJEM.

Umrl je 14. maja t. l. ugledni posestnik in mlinar Janez Kraljič na Virju. Pokojni je bil vedno zvest pristaš SLS in mnogoletni naročnik »Domoljubca«. Sveti naj mu večna luč! — Izobraževalno društvo si je nabavilo s pomočjo dobrih Amerikancev »skioptikon«. Predavanja so bila skoraj vsak mesec, samo udeležba je bila slaba. — Obiskat svoje starše sta prišla iz daljne Amerike Franc Goršič in soproga. Bodita pristržno pozdravljena na mili naši zemlji!

IZ KRŠKE OKOLICE.

Bližajo se občinske volitve in kakor povsod, tudi pri nas demokratom in samostojnežem slaba prede. Svojega pravega imena se sramujejo in zato so se skrili za plot gospodarske stranke in v vseh treh župnijah, ki spadajo v našo občino, postavili listo gospodarske stranke. Žal, da so to listo podpisali tudi nekateri naši možje, ki pa s tem niso dali posebno lepega spričevala svoji zavednosti.

Možje spreglejte in ne dajte se za nos voditi žerjavovcem in samostojnežem. Bog nas varuj gospodarstva, kot ga vodijo povsod žerjavovci in ki so s svojim gospodarstvom spravili kmeta na beraško palico. Le naša Slovenska ljudska stranka gre na volitve pod svojim pravim imenom. Ker smo s to stranko volili ko so bile volitve poslancev za Belgrad in Ljubljano, bomo s to stranko volili tem bolj zdaj, ko gre za občinske volitve. Sedaj, ko ima naša stranka večino v oblastni skupščini in bo imela važno besedo tudi v Belgradu, bi se nam res lahko vsi pametni ljudje smejali, če bi našo stranko zapustili in pomagali demokratom in samostojnim, ki povsod propadajo in se jih povsod otesajo. — Pri zadnjih občinskih volitvah so se posebno volivci pri sv. Duhu dobro držali in izid na svetoduškem volišču je Krčanom sapo zapri. Trdno upamo in se zanesemo, da se bodo tudi sedaj svetodušani dobro odnesli in ne bojo šli na lim gospodarske stranke. Volivci! 7. avgusta na noč! Takrat bo dovolj topla in zato ne čepite doma za pečjo, kot mnogi naredijo, kadar so volitve. Pridite vsi volit, da bo zmaga naše stranke častna.

PEČE PRI MORAVČAH.

Pri občinskih volitvah v nedeljo dne 31. julija ima prvo skrinjico Slov. ljudska stranka, drugo pa Gospodarska lista, pod kojim imenom se skrivajo, kakor povsod drugod, tudi tukajšnji kmetijski samostojneži in žerjavovci. Pravijo sicer, da jim tu ne gre za strankarstvo, ampak le za to, da bi bil župan v Pečah, kar pa je samo slepilo za kratkovidneže; saj je tudi Slov. ljudska stranka za to, da bi bil župan v Pečah — sosenska Peče 5 odbornikov, sosenska Gor. Koseze 4 odbornike, kar je pravično, ker odgovarja razmerju volivcev, med tem, ko ima »Gospodarska lista« skoro vse kandidate na enem kupu. — Zato pa zavedni volivci in pristaši SLS, v nedeljo dne 31. t. m. vsi kroglice v prvo skrinjico in pomedimo tudi pri nas enkrat z žerjavovci in samostojneži, ker preje v občini ne bo nobenega miru, pa tudi nobenega napredka.

OSILNICA.

Volivni shod v nedeljo dne 17. t. m. se je obnesel prav dobro. Volivci so poslancu Škulju izrekli zaupnico, še predno jim je začel govoriti, češ da ga bodo volili, če jim kaj govori ali ne. Ko so slišali uspehe, ki so jih naši poslanci dosegli na vladi v kratki dobi dveh mesecev in da so izsilili odstop vlade zgolj iz nevoščljivosti, ker sami prej v toliko letih niso ničesar dosegli, so zborovali izrekli neomajno zaupanje SLS in se razšli s ponosno zavestjo, da bomo varno stopali v bodočnost, kadar tudi hrvatsko ljudstvo pride do pametnejših voditeljev kakor je Radlč. — Veliko prahu dviga sedaj pri nas nova šola v Pepežih, ki se ima graditi. Občinski odbor je namreč zavezal šolsk okolih h tlaki. Interesenti so pa večinoma brez vprežne živine in sami skoro vse leto po šumah. Treba bi bilo v tem oziru res boljšega preudarka, zlasti pa naj bi še več prispevala država, ki si je prisvojila vso oblast nad šolo. — Sijajno čast je izkazala našemu g. župniku in g. Vertniku kočevska »Samoupravca«. Pravi, da je popolnoma pravilno oddal v delo znani od »centralizma« zlomljeni Potuharjev most. — Bolj pametno pa je sprejemati žaljivih dopisov, kakor potem delati poklone, posebno še, če niso prostovoljni!

SMARTNO POD SMARNO GORO.

Kandidatne liste za občinske volitve, ki so vrše dne 7. avgusta, so potrjene. Naši dve skrinjici sta 3. in 4. (Tretja je delavska, četrta kmetijska). Volivci, na vas je ležeče, kakšne može boste izbrali v občinsko gospodarstvo. Kakšno je bilo sedanje gospodarstvo v občini, vsi de predobro vemo. Komur je torej na tem, in to mora biti vankemu občanu, da se vendar začne z resnim, smoternim delom, da se občina zopet postavi na noge, ta bo volil naše može, bodisi s kmetijske ali delavske liste. Poznate jih vsi kot poštenjake, resne in delavne, radi česar imate tudi polno garancijo, da se bo za občino kaj storilo. Zato, volivci, vsi na volišče in vsi oddajte kroglice našim kandidatom. — Krajni odbor SLS.

VELIKA LOKA

V nedeljo dne 31. julija bo do v naši občini občinske volitve. Velika Loka je bila stara trdnjava SKS, sedaj pa se tresejo njeni temelji. Podpirati jo je prišel sam g. minister Pucelj. Toda ljudje na same prazne besede, naj bodo njegove ali kakoga drugega samostojneža, nič več ne dajo. Dva leti je bil g. Pucelj minister za kmetijstvo, pa nima ničesar pokazati, s čemer bi povzdignil kmetijstvo na Slovenskem. Nekdanja Samostojna kmetijska stranka je ob svojo samostojnost, ker je postala Radlčeva podružnica. Tudi kmetijska ni nič več, ker kandidira povsod na prvih mestih za Narodno skupščino samo »gospodoc«. Na Štajerskem so na prvih mestih Štefan Radlč, dr. Odič in g. Prepeluh. Na Kranjskem pa g. Pucelj in g. Sancin. Ko samostojna ne kmetijska ni torej več nekdanja SKS, zato se podirajo njeni temelji. Upamo, da bo tudi Velika Loka kmalu spoznala, da je njena rešitev v vrstah SLS, za katero je danes večina slovenskega naroda, ki ima v rokah oblastno skupščino in oblastni odbor. — Skrinjica SLS je prva. Vsem občanom ključemo: Vsi do zadnjega na volišče. Kdor ostaja doma, škoduje sam sebi. Vpijatov z Velike Loke se naj nihče ne boji.

ČATEŽ.

V nedeljo dne 24. t. m. je bil pri nas shod Slovenske ljudske stranke. Govoril je poslanec Kremžar. Pojasnil je volivcem sedanji politični položaj in ovrgel laži in zavijanja samostojnežev, ki so do sedaj v teh krajih neomejeno gospodarili. Zavednost prebivalcev v župniji Čatež se je zadaj čas visoko dvignila. Pri volitvah 31. julija bo naša župnija volila s Slovensko ljudsko stranko, to je v prvo skrinjico.

ST. LOVRENC OB TEMENICI.

Po dolgih letih se je vendar tudi pri nas vršil spet shod Slovenske ljudske stranke. 70 mož se je zbralo na shodu, kjer so govorili poslanec Kremžar, oblastni poslanec Pevec in župnik Oblak. Shod je jasno pokazal, da so se ljudje otesili strahovlade, ki so jo doslej izvajali nad njimi kričači iz Velike Loke. Pri občinskih volitvah bodo naše vasi oddale glasove Slovenski ljudski stranki v prvo skrinjico.

DOBROVA PRI LJUBLJANI.

Dne 7. avgusta bomo imeli občinske volitve. Da je zanje veliko zanimanje, pričajo štiri kandidatne liste. Samostojneži mislijo, da že skrinjica zadostuje, ako je na prvem mestu, da jo bodo volivci napolnili s kroglicami. Volivci pa poznajo vsi številke, volijo po delu in ne samo po zabavljanju in pijači, za kar naši samostojneži zaslužijo prvo mesto. — Na drugem mestu pa je delavska zveza, na III. kmetijska lista, obe SLS. Na četrtem mestu pa socialisti, ki so pod komando samostojnih in so bili ves čas v preteklih dobi zvezani z njimi in glasovali z njimi. — Imajo pa smolo, da je

z 8 kandidatom te liste se odpovedalo in so se črtali. Spoznanje vendar enkrat prihaja. Pristaši SLS, glasujte složno za svoje kandidatne liste, da pokazate kam spadajo pravi, resni delavci in kmetje!

VELIKE LAŠČE.

Kakor je bilo že objavljeno, se bo vršila dne 31. julija orlovska prireditve ribniškega okrožja. Glavni sprejem gostov bo ob 1. pop. na kolodvoru. Tisti, ki se pripeljete z vozovi, pridite toliko preje, da gremo skupno z domačo orlovsko družino na kolodvor. Zbirališče ob 12. v dvorani »Zadružnega doma«. Vabimo tudi one, ki jim je mogoče, da se udeležijo spreveda v narodnih nošah.

DOLSKO.

7. avgusta imamo volitve. Za 9 odborniških mest imamo 6 kandidatnih list. Prvi dve sta Slovenske ljudske stranke, naslednje štiri pa so liste za naše gostilničarje in sicer ima vsak svojo. Boj se vrši za trošarino na alkoholne pijače. Kdor je za to, da nosijo pretežni del občinskih stroškov tisti, ki imajo dovolj denarja za pijačo, ne pa tisti, ki trdo delajo in morajo vsak dinarček petkrat obrniti, preden ga izdajo, bodo volili v prvi dve skrinjici.

DOBRUNJE.

»Združena lista kmetov, delavcev in obrtnikov Slovenske ljudske stranke« priredi v nedeljo, dne 31. julija 1927, dva javna volivna shoda in sicer: prvega v Sadinji vasi pri gostilničarju Miha Habiču, po domače pri Mihatu, ob pol 8. uri po sv. maši, drugega pa v Bizoviku pri Bizjaku ob 10. uri takoj po sv. maši.

Volivci občine Dobrunje! Udeležite se teh dveh javnih volivnih shodov in obilnem številu, da se vam pojasni naš gospodarski program. — Volivni odbor »Združene liste kmetov, delavcev in obrtnikov SLS«.

IZ SEMIČA.

Toča. Pretekli ponedeljek nas je zadela strašna nesreča. Po soperarji prejšnjih dni se je naenkrat stemnilo in vsula se je grozna toča, ki je hudo prizadela vinograde v občinah Semič, Kot, Črešnjevci in Petrova vas. Popolnoma so uničeni zlasti vinogradi pri semiškem kolodvoru, ki so tako poškodovani, da tudi drugo leto ni pričakovati pridelka. V soboto sta si ogledala škodo naša oblastna poslanca Nemanjš in Jare, ki sta nam dala navodila, kaj je storiti, da se davki odpišejo in izterjavanje zapadlih davkov ustavi. Tudi sta obljubila, da bosta posredovala za državno podporo brž, ko bo izvršena cenitev škode, ki gre v stotisoče dinarjev. Ob tej priliki povemo dopisniku »Jutra«, da si lahko prihrani svoje neslane opazke, ker smo z našima poslancema stalno v stikih in sta prav dostikrat med nami. Njegove besede veljajo pač res za SDS-arske kandidate, ki se ob volitvah pripeljejo k nam imenitno v avtomobilih, ko je pa volitev konec, pa sploh pozabijo, da je Bela Krajina na svetu.

JEZICA.

Za volitev 7. avgusta bomo imeli 5 skrinjic. Mi smo vložili 2 listi eno z g. Ahlinom, drugo pa z g. Severjem na čelu. Ahlinova lista bo imela tretjo, Severjeva pa četrto skrinjico. Na obeh listih kandidirajo naši najboljši možje iz vseh stanov in tudi iz vseh vasi. Zato bomo vsi volili SLS liste. Komur so bližji kandidati Ahlinove liste, naj vrže kroglico v tretjo skrinjico, kdor pa ima rajši kandidate Severjeve liste, naj pa voli v četrto. Vse druge skrinjice bodo brezpomembne in vsak glas v njih izgubljen. Le stranka, ki bo imela dvetretjinsko večino in to bo SLS, bo v vseh vprašanih odločevala. Gotovo ne bo noben zaveden občan volil »Jerjavoy-

cev, ki so se skrili za »napredno gospodarsko« firmo in ki kandidirajo ljudi, ki jih niti ne poznamo. Ljudem, ki so šele par mesecev v občini ne bomo zaupali občinskega gospodarstva. Tudi ustalih strank ne bomo volili, ker ne maramo podpirati tistih, ki se ob vsaki priliki vežejo z največjimi sovražniki našega ljudstva. Zato pa 7. avgusta vsi kroglice v tretjo in četrto skrinjico!

SREDNJA VAS V BOHINJU.

Občinske volitve so pri nas ponovno izročile vodstvo SLS. Nadejamo se, da bo tudi župan ostal dosedanji. Ker je znan kot dober gospodar, poštenjak in nepristranski, spoštovan je tudi pri nasprotnikih. — Vodo iz novega vodovoda že rabimo; spustili smo jo zaenkrat kar v stare cevi. Z instalacijskimi deli se bo pričelo, kadar dospe potrebn material. Neprilike nastajajo glede oddaje vode Stari Fužini, pa upamo, da se bo dosegel pameten sporazum. — Poletna sezona je na višku: avtomobili švigajo sem in tja, letoviščniki so zagostili jezero in turisti naskakujejo triglavsko pogorje, kot menda še nikdar. Saj pa tudi pregovor o bohinskem vremenu (ki ga pa ne povem), še ni prišel dozdej v veljavo. G. Mlakar bo zopet komaj verjel, da je v Bohinju.

MORAVČE.

(Po volitvah.) Velikanska grda agitacija, ki so jo vzdignili naši liberalci ob priliki občinskih volitev, se je razblinila v nič ter prinesla njim samim veliko sramote. Vse laži zoper našega g. župana je moral Ignac Tomc preklcati javno na trgu v Moravčah in na Vrhopolju in po vrhu plačati še pravdne stroške. Sedaj vidite oni, ki ste nasledili tem grdim agitatorjem, da pri liberalcih ne morete iskati resnice. Pri prihodnjih volitvah bomo zato boljše odrezali. — »Kmeti list« vprašamo še enkrat, kje je pokvarjena gospoda.

RIBNICA.

Blagoslovitev orlovskega prapora in drugo. Lep praznik je praznovala naša orlovska družina dne 17. julija t. l., ko je blagoslovljala svoj krasni prapor. Ob ¼9 je bil na kolodvoru sprejem bratov in sester, ki so ta dan pohiteli med nas v izredno velikem številu. Posebej moramo omenjati bratski odsek od Sv. Jakoba v Ljubljani, ki nas je posetil s svojim praporom. Lep je bil pogled na mlado četo, ko je ponosno korakala ob spremljevanju godbe proti cerkvi. Pred cerkvijo je blagoslovil g. dekan novi prapor, kateremu je kumovala gđ. Angela Češarkova; v cerkvi pa je g. dekan navduševal z ognjevitvo besedo mladino za geslo, ki si ga je zapisala na svoj prapor: Bogu — otroci, domovini — sinovi, nikomur hlapci! Popoldne se je na travniku g. graščaka Rudeča vršil telovadni nastop z veselico. Občudovali smo spretnost in gibčnost članov in članic, kakor tudi naraščajo, ki so, kljub utrujenosti vsled dela na polju in travnikih, vse vaje izvajali s čudovito točnostjo. Prosta zabava je donesla tudi lep prispevek za pokritje dolga za novi prapor. Ob mraku se je vsa prireditve zaključila. Vsem, ki so kakorkoli pripomogli k tako lepo uspeli prireditvi prisrčni: Bog plačaj!

Dne 15. t. m. je treščilo v trgu v več strelodov. Pri tem bi bil kmalu postal žrtev strele g. Jože Bercleri, brat prokurista tukajšnje banke. Prav ta čas, ko je hotel zakleniti pisarno, je treščilo; strela mu je šla po ključu skozi levo roko, život in desno nogo; obžgala mu je obleko, raztrgala čevlji, pa tudi sicer je dobil precejšnje opekline po životu. Le čudno, da je sploh ostal še živ.

Dne 31. t. m. bomo blagoslovili nove bronaste zvonove na prijazni gori pri Sv. Ani. Častilci svete Ane, pridite ta dan!

DOLENJSKI POPOTNIK.

Gasilno društvo v Beli cerkvi je priredilo dne 17. julija dva šaligr, sodeloval je tudi pevski in tamburaški zbor. Igralec so svoje vloge dosti dobro rešili. — Tako je prav fantje. Mesto gostilne, ponočevanja in prelepov dobro društvo, pa bo kmalu župnija dobila drugo lice. —

Dne 7. avgusta priredi šentpeterski Orel v Kronovem celodnevno prireditev. Ker bo to edina pa tudi najlepša prireditve v osrčju Dolenjske, zato se vabijo vsi naši prijatelji, da se udeležijo prireditve v čim večjem številu. Pokazati hočemo svetu, da nismo Dolenjci samo pijanci in rogovileži, kot nam vedno očitajo. Natančnejši spored bo objavljen v »Domoljubcu« med naznanili in v vabilih.

DOLENJSKI POPOTNIK.

Tokrat sem napravil precejšnjo klobaso in slišal in videl marsikaj novega. — V Prečni se pripravljajo na najslovesnejše praznovanje zlate sv. maše domačega g. župnika, duh, svetnika g. Šmidovnika. Gospod si je stekel za župnijo velikih zaslug: sezidal novo veličasno cerkev, novo šolo itd. — V Mirni pečl so imeli 3. julija novo mašo. Daroval jo je g. Jožef Rožman. V cerkvi mu je govoril znani ljudski pridigar P. Pavel Potočnik iz Maribora. Posebno cerkev so Mirnopečani za ta redki praznik svečano okrasili. Lepa je bila ta slovesnost, le škoda, da jo je motila veselica v Rupe novi gostilni.

V Novem mestu je otvorila nlekarna Knaflic prodajalno svojih izdelkov na Ljubljenski cesti. — V št. Petru je dobila SLS pri občinskih volitvah 18 odbornikov od 25. Liberalci so se proti volitvam 18 odbornikov od 25. nuvekvovila beapečič volitvam 18 odbornikov od 25. Liberalci so se proti volitvam pritožili, da bodo v bodoče še bolj pogoreli.

PRECINA.

Nova pošta. V ponedeljek, dne 1. avg. prične poslovati državna pošta v Prečni. Pošta je za vsak kraj zelo velikega pomena za kulturni (izobraževalni) in gospodarski napredek. Da smo pošto dobili, se imamo zahvaliti odboru tukajšnje Kmetске zveze, g. kaplanu, poslancu dr. Kulovcu in udevdnosti ravnateljstva pošte. Tisti, ki so na vsemogoče načine in z naravnost neumnimi pomisleki nasprotovali pošti, so liberalci in pucljevci, ki nimejo nobenega smisla za stvari, ki so vsem občanom v korist. Toliko so ti nazadnjaki uspeli, da bodo dobivali po nekaterih vaseh pošto po trikrat na teden iz mesta, namesto vsak dan. — Občinske volitve imamo dne 21. avgusta. Skrinjica Slovenske ljudske stranke je tretja (3). Vsi bomo volili le z ljudsko stranko in enkrat za vselej pometli z nasprotnjaškimi liberalnimi smetmi.

LEŠE.

Občinske volitve dne 17. julija so pokazale, da živi v naši občini še zadostno število mož in fantov, ki so zvesti pristaši Slov. ljudske stranke. Nasprotniki, ki niso upali na dan s pravo barvo in so se skrili pod okrilje »Delavske stranke«, so odšli poparjeni z voliča. Vkljub naliwu plakatov so si priborili le s težavo dva odbornika in enega namestnika, dočim so upali na najmanj štiri odbornike. — Naj jim bo to zadosten opomin, da napravijo boljše, če skrbijo za umno gospodarstvo, kakor pa kandidirajo na listah, kamor kot kmetje ne spadajo. — Novo izvoljenim našim odbornikom pa ključemo: Pokazite, da ste vredni zaupanja svojih rojakov in skrbite za dobrobit občine!

Skromnost. Mlada razvajenka: »Tri žolje imam. Prvič, da bi bila poročena, drugič milijonarka in tretjič vdova.«

J. M.:

Gmotno vprašanje duhovščine ~

ne samo smemo, tudi moramo govoriti o njem in zakaj.

To bi bili redni farni dohodki, ki so pa kaj različni po župnijah. Če so ti dohodki fasionirani, potem so te dajatve za župljane obvezne kakor drugi davki. Če so domači prihodi dovolj veliki, potem ni dajala in ne daje država nič. Večinoma pa so bili krajevni prejemki že pred vojno povsod premajhni; po vojni so se pa za kakih 50 odstotkov še pomanjšali.

Z izjemo kakih 30 župnij, je vlada povsod k duhovniškim plačam nekaj doplačevala, tako, da je prišlo nekako dve tretjini skupne plače na državo, ena tretjina pa na župljane. Tako je bilo tik pred vojno.

Po izbruhu vojne so duhovni vsled rastoče draginje vedno bolj trpeli, ker denar, ki so ga prejeli, je bil vedno manj vreden. Po mnogem beračenju se je doseglo nekaj draginjskih doklad. Dne 28. marca 1918. je Avstrija duhovniške plače tako preuredila, da bi imela župniki s starostnimi dokladi vred povprečno 883 dinarjev, in kaplani 418 Din na leto. Tako plačo imajo duhovni še zdaj — precej manjšo kakor vaški pastir, kateremu je treba dati 1500 Din in še hrano in stanovanje. Drugim državnim uslužbencem so se kronske plače prenesle na dinarske in dvakrat so se jim povišale. Za duhovne je še vse, kakor pred prevratom. Za skoro 900 duhovnov znašajo te osnovne plače, v kolikor prispeva država, 480.970 Din. S težavo se je doseglo okoli štiri milijone draginjske doklade, od katerih se sedaj zopet 15 odstotkov odteguje. Ako se pripomni, da plačuje država za učiteljstvo samo ljubljanske oblasti 60 milijonov na leto, potem se tem lažje presodi, kako majhno je število 4 milijone za vso aktivno in umirovljeno duhovščino cele Slovenije. Na posameznega dušnega pastirja pride 5360 Din. Toliko dobivajo tudi onemogli, stari, magari 80letni penzionisti.

Nekaj prav posebnega je bila tista odredba z dne 25. julija 1925., s katero se je določilo, da se ne bo nič več dajala draginjska doklada duhovnikom, ki pastirujejo na takih župnijah, ki imajo 200 domov. Takih župnij je posebno v Dalmaciji ve-

liko. Ker je ljubljanska škofija precej hribovita in tudi lavantinska ob koroški strani, je tudi v Sloveniji okoli 200 takih fara.

Duhovniki po takih farah so dalj časa dobivali samo po nekaj dinarjev na mesec, tako da je delavec težak na en dan večkrat precej več zaslužil, kakor je dobival duhovnik za ves mesec. Take razmere so bile prav posebno na versko-zakladnih farah, katere je ustanovil cesar Jožef, in katerih je v Sloveniji 164. Župnije so ostale, plače pa so bile duhovnikom kratkoma o odvzete.

Ta krutost se je sicer popravila in draginjska doklada zopet priznala. Ker pa je ta več kot trikrat premajhna, vladajo med slovensko duhovščino še zmeraj razmere, kakor jih neki štajerski župnik opiše, nastopno: »Pri nas je precejšnje število jožefinskih nadarbin, kojih patron je verski sklad. To so večinoma župnije z malim posestvom, in torej s skromnim gospodarstvom.

Taka je tudi moja. Število duš je malo (400), toda župnija je vsa v hribih in razsežna, da imam pozimi 2 do 3 ure na spoved, samo štoure. Sel sem na to župnijo pred vojsko. V tistih časih je bila ta župnija zadostno gmotno preskrbljena. Imel sem polno kongruo (120 K na mesec), pravico do ježnega konja, vodni pavšal... Kaj pa sedaj? Mesočna plača 423 Din. To je vse. Nadarbinskega zemljišča ni toliko, da bi mogel živeti; zato imam v najemu njivo in pašnik, da imam mleko doma... Dekla dobiva od mesečne plače 150 Din, drugo ostane meni... Kako izhajati? Maš je zelo malo; štola ni mena vredna... sem pa 740 m nad morjem, nimam tukaj ne pošte, ne trgovine, še trafike ne!

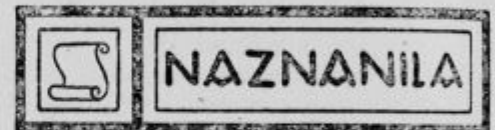
Pa je še druga težava. — Maham jo že proti 60tim. Treba bo misliti na lažje mesto. Pa kako? Moj blagi g. dekan ima veliko sočutje z menoj. Ko se razpiše kaka župnija, pa me podrega. Pri zadnji dekan. vizitaciji sem mu odkrito povedal, kakšno težavo imam glede kompetence. Za selitev je treba zveti v roke najmanj 5000 Din. Vsaj toliko za začetek novega gospodarstva. Ali se morem zanesti, da bom v novi fari v doglednem času toliko prigospodaril, da bi te dolgove plačal? Kaj pa, če pride bolezen ali celo smrt? Kdo bo dolgove plačal? Niti vsakdanjih hlač si ne morem kupiti. Sploh hodim doma ves zakrpan. S perilom — telesnim kakor namiznim in po-

steljnim sem na koncu... Če grem na drugo faro, bom imel goste: s čim, v čem in na čem jim naj postrežem? Tak je moj položaj!

Toda, predragi gospod, zagotovim Vas, da jih je precejšnje število v naši škofiji še na slabšem. Kaplanom sicer tudi trda prede; pa ti si že kolikor toliko pomagajo z bernjo (biro). Zato pa ostajajo župnije prazne še po trikratnem razpisu, in sicer take, ki so bile nekdanj idealne.

Ali se bomo čudili opisanim razmeram? Čisto umljive so. Če se je od začetka vojne vrednost krajevnih dohodkov povprečno pomanjšala za 50 odstotkov in vrednost državnih dajatev pomanjšala za dobrih 300 odstotkov, potem gmotno stanje duhovščine ne more biti drugačno.

Kje in kdo je tisti, ki bi še dvomil, če se sme in mora govoriti tudi o gmotnem vprašanju duhovnov?

n Pozor, županstva in posestniki! V novejšem času je opaziti, da razna privatna podjetja, litografski zavodi, risarji, občinski tajniki itd. poskušajo izdelovati in napravljati najrazličnejše mape kopije, občinske in privatno-posesne mape, izvlečke iz posestnih listov in parcelne zapisnike.

Kje in kako dobivajo tozadevne pripomočke, je neznano. Ampak znano in ugotovljeno je, da so povečini taka dela »šunde«, posebno pa mape in kopije prav slabo izvršene in nerabne. Ampak dragi so ti prepisi operatov katastra tako, da običajno presegajo za 50—150% pravilno zaračunane stroške. Dosikrat pa so ti ljudje samo posredovali in si zaračunajo masne provizije.

Zato opozarjamo interese in naročnike, naj ne naročajo katastrskih operatov (map) pri raznih navedenih firmah, ker prejmejo slabo izdelane in nerabne stvari, plačajo pa previsoke pristojbine.

Prepise katastrskih operatov, zlasti mape celih občin, mapne kopije, posestne mape in parcelne zapisnike je naročiti edino pri katastralnem mapnem arhivu v Ljubljani usno ali pisмено: vnanji naročniki pa lahko naročajo potom okrajnih katastrskih uprav (potom geometrov).

Le v katastralnem mapnem arhivu se delo strokovno, točno in pravilno izvršuje in primerno zaračuna po stalnem tarifu.

I. P. izgubljeno. V soboto, dne 23. t. m., zvečer je bila izgubljena na cesti med Podbrezjem in Podnartom ženska ročna torbica s precejšnjo vsoto denarja in nekaterimi važnimi listinami. Najditelja prosim, da proti nagradi vrne torbico ali sporoči svoj naslov uredništvu »Domoljubac«.

DOVEST GORSKE FARE.

Mihael je hotel zaklicati, toda beseda mu je zastala na ustnicah.

Gora se je stresla — nato je prešinilo zrak grozno bobnenje, zvižganje, vršenje! Strašen pok je vzbudil stoteren odmev — oblak kamnov je zletel v zrak, padel s hruščem na tla in se valil v dolino — strel je počil in gora se je razklala. Iz ogromnega lijaka se je dvignil oblak dima in se razblinil v zrak — grozno delo je bilo izvršeno!

Mihael se je vrgel v bližnje grmovje, da ga ne bi ubilo kamenje. Videl je še, kako se je zvalila neka skolo navzdol, baš proti župnikovim prsom, kako se je opotekel — nato je zagnil oblak prahu duhovnika, ki je dal življenje za svoje ovce.

Mihael se je dvignil ter nepremično strmeli proti goram, neizmerna bolečina mu je stiskala srce.

Kameni dež je ponehal, široke množice gruščica so se valile v dolino. Mihael pa je hitel naprej s tresočimi se koleno, bled kot mrlič.

Tam je ležal župnik... Z zaprtimi očmi je ležal tu, z obrazom navzgor, roke stiskajoč na prsi, kri na ustnicah — umiral je.

Mihael se je zgrudil poleg njega, vzel blede glavo v svoje roke in jo poljubil.

»Moj oče... moj dragi oče! je ihtel.

Razno.

Bogastvo morja na ri-bah je neizčrpno. Ko je potoval Anglež Shachleton po morjih prav doli na jugu, je dobil tam toliko rib, da ni bilo treba niti vade dežati na trnek. Na Nemškem se je med vojno natrpalo v neki zaliv toliko rib, da so jih z lopato metali ven. Ker so imeli takrat zelo malo hrane, jim je to ribje bogastvo zelo prav prišlo.

Na liter morske vode, ki tehtna nad 1 milijon miligramov, pride samo 7.6 miligr. kisika.

Tedaj je župnik odprl oči. Nekaj nadnaravnega je ležalo v njegovem pogledu. Obraz je bil skoraj prozoren, čelo široko in močno, in usta, ki so označevala samo ljubezen, so bila rdeča od krvi tega mučenika. Vse njegovo telo, v koretliju in s štolo, je bilo posvečeno, obdano z božjim dihom. »Meni je dobro in hudo, Mihael,« je rekel. »Ne jokaj, Mihael!... Smrt mi je dobrodošla! Moja ljubezen bo utešena, k svojemu Gospodu grem!...«

Tedaj so prišli tudi ljudje iz vasi — možje, žene, otroci in starčki. Ob pogledu na umirajočega pastirja so padli na kolena in jokali.

Nekaj mož je prineslo sveže vode in župnik je pil v dolgih, hlastnih požirkih. »Sedaj mi je bolje,« je rekel. Samo tako slab sem...«

Za trenutek je zaprl oči, ko bi se hotel zbrati. »H koncu gre...« je rekel nato s trudnim glasom. »Molite!« je opomnil. »Molite!...«

Začeli so moliti litanije vseh svetnikov, toda po nekaj stavkih so vsled ihtenja drug za drugim umolknil. Bolj vroče in silneje kot njihova usta, so govorila in prosila srca. Sedaj, v trenutku, ko se je poslavljaj od njih plemeniti pastir, so spoznali velikost izgube.

»Sv. Mihael, moj dom — z Bogom!«, je šepetal umirajoči starček. Z Mihaelovo pomočjo se je dvignil z gornjim delom telesa, da je lahko pogledal v dolino. Še enkrat je župnikov pogled objel ljubljeno vas, cerkev, domače gore. Smehljaj je legel na njegov okraj, s težavo je dvignih obe roki na zadnji, zadnji blagoslov.

»Bog naj blagoslovi vas... in vaše hiše in polja... in vaše otroke... Sv. Mihael naj bo z vami!... Z Bogom!...«

Počasi so se povesele trudne roke, obraz je postal bledejši in bledejši... Glas je pojemal, pojemal.

Mili obraz se je nasmehljaj — nato je telo omahnilo in župnik je vrnil svojo dušo svojemu Bogu.

Blizu cerkve je bil nov grob: svet ljubezni so položili tu notri, duhovnikovo srce, ki je šlo v smrt za svoje ljudi...

Marmornat spomenik je stal na grobu, bel in brez madeža, kot je bila duša rajnika. Na njem je stal križ in ime. Zgoraj je bil brevir, kelih in hostija, obdana z zlatim lavorjevim vencem. Spodaj pa je stalo napisano z zlatimi črkami:

»Dobri pastir da življenje za svoje ovce! Kot zlate zvezde so svetile te besede v svet in odo še svetile poznim rodovom!

Blizu oltarja, s srcem ob cerkvi, so položili župnika k večnemu počitku... in mnogo solz je padlo na njegov grob.

11. poglavje.

Dve leti sta minili — Mihaelovo delo je bilo končano, ogromno delo, ki so ga vsi občudovali.

Globok prekop je tekel od Deviške pečine po gorovju, prepričen s tremi kamenitimi mostovi. Vso vodo z gor je vodil v dolino, kjer je veselo ropotal mlin. Prepad je bil zasut, izpremenjen v rodovitno polje, zlata žitna polja so valovila v vetru in na mestu, kjer je vodil stari most h gradu, se je dvigala sedaj elekttrarna, ki je oskrbovala s svetlobo Sv. Mihael, vasi v dolini in bližnje mesto.

Zmaj, ki je ogrožal Sv. Mihael, je bil ubit, prokletstvo odstranjeno. Tek hudournikov je bil uravnan ter blagoslov za vas in vso dolino, za vse čase.

Bilo je več kot preveč vodne sile. Zato je gradil sedaj Mihael še električno železnico, ki naj bi zvezala oddaljeno dolino s kulturnim svetom ter poceni prevažala velike množine lesa in kamenja, ki so se nahajale pri Sv. Mihaelu.

Visoko gori v gorah, nad Deviško pečino, je kraljevala krasna podoba sv. Mihaela, vlita v kovino. Po-

stavil jo je grof Hugo, da bi s tem poravnal greh, ki ga je storil nad podobo sv. Mihaela. Vsa žareča je stala podoba na svetli višini, kot simbol vere in njene zmagovite moči: tema je premagana — ljubezen vlada!

Na tisoče ljudi je prišlo vsako leto k stari čudodelni podobi in romanje se je zopet obnovilo.

Grof Hugo je začel novo življenje, življenje dela in skrbi, za dobrobit drugih. Viharji strasti so molčali v njegovih prsih — našel je mir. Samo kadar se je spomnil Julije, je prešinilo njegovo srce tiho hropenje. Toda delo mu je pomagalo preko vsega in mu bilo v tolažbo. Vedel je, da je človeško življenje razburkano morje, s plimo in oseko, polno pečin in viharjev.

Grof je prestal hude čase. Večkrat se je moral podvreči težki operaciji in bila je nevarnost, da mu bodo morali odrezati nogo. To se sicer ni zgodilo, vendar je noga ohromela in za vse življenje je ostal grof pohabljenec.

Dolgi dobi trpljenja je sledila doba miru in zbravnosti. Resen in močen je postal v trdi šoli življenja. Delo mu je bilo vir novega veselja. Njegova »šola« je uspevala: nov rod je doraščal, ki se je zavedal življenja.

V velikih grajskih prostorih so bile urejene velike umetnostne zbirke. Vsa vas jih je uživala. V novo sezidanem grajskem krilu se je nahajala pevška dvorana in gledališki oder, na katerem je uprizarjal grof Hugo, majhne, ljudske igre. Ljudje so bili vsi navdušeni za to. Povsod je vladalo živahno duševno življenje. Poleg cerkve se je dvigalo mogočno šolsko poslopje z visokimi, svetlimi, prijaznimi prostori, z ljudsko knjižnico, risarsko in kiparsko delavnico za mladeniče, v bližini bolnišnica ter šivalna in delovna šola za dekleta. Vse to je veljalo mnogo denarja, toda grof Hugo je z veseljem posodil občini denar. »Dolgovi napravijo skrbi,« je rekel. »Skrbi pa so gonilna sila pri delu. V dvajsetih letih bo občina večino dolga poplačala, in kar bo še ostalo, to bo plačal novi rod: tudi ta mora imeti svoje skrbi. In če sedi v vasi mož, kot je Mihael, ki pozna zlate vire, potem se vam ni treba bati...«

Na Mihaela je grof vse zidal. Čudil se je pa, da ni več vprašal za Čiško roko in včasih je podražil s tem Čiško.

»To je ponosen človek,« je rekel, »nič čudnega bi ne bilo, če bi te pustil sedeti.«

»Čiška se je smehljala. »Tega ne bo storil, oče, preveč me ima rad.«

»Zakaj torej ne govori? Ali naj mu mogoče vržem svojo hčer okoli vratu?«

»Pred dvem leti si ga odklonil, oče.«

»Da, tedaj — tedaj sta bila še premlada. In prej je moral pokazati, kaj zmore. Sedaj pa — sedaj je drugače. Vsa dežela govori o njem, v najboljših hišah bi lahko potrkal... Zdi se mi, ta človek bi rad postal minister! Možno bi to bilo. Solnce bi šel iskat na nebu, če bi se Gospodu Bogu ne zdelo potrebno, da ga je postavil nekoliko visoko.«

»Le počakaj oče — nekega dne bo že prišel!« A ni prišel. Hotel je prej izgotoviti svoje delo!

To sijajno delo... Grof ga je občudoval vsakokrat, kadar se je peljal s Čiško po novi cesti preko gorovja. Ta cesta, ki jo je zgradil Mihael tik pod cerkvo preko zasutega prepada, je bila njegova najljubša pot. Ta cesta veže sv. Mihael s srcem sveta,« je rekel običajno.

V širokih, položnih ovinkih se je vila v dolino, med bujnimi travniki, ki so sijajno uspevali vsled umetnega namakanja in žareli v morju barv. Na desno, proti goram, se je valovilo zlato žitno polje. Deviška tla, prej neobdelane poljane, so tako bogato obrodile, da so se vsi čudili in veselili bogate žetve. Pusta, kamnita pokrajina se je izpremenila v cvetoč

Vinska trta ima v Palestini povprečno štirikrat toliko grozdja kot pri nas in petkrat toliko kot na Nemškem.

Kokosov oreh je dobil svoje ime od portugalskih mornarjev, ki so v letih 1519 do 1522 pod vodstvom Magalhães in njegovega krmarja Eleano prvi objadrali svet. Imenovali so sadež po opici koko, ker so tri kalivne voltine oreha spominjale na oči in nos te opice.

Lindberghov polet so natančno izračunali in so ugotovili, da je bil 5836 kilometrov dolg in da je trajal 33 ur in pol.

Za jed v srednjem veku so bile dobre tudi kavke, srake, verice, žrjavi, ježi, pavi in labodi. Je še zmeraj boljše kot kitajske jedi.

Grodje za zobozdravnike izdelujejo skoraj izključno le v Nemčiji in Ameriki.

Potoječe jezero je Lopnor v Vzhodnem Turkestanu (ki ga štejejo h Kitajski), na zahodu pušave Gobi. Jezero je bilo včasih že nad 1000 km² veliko. V zadnjih letih je potovalo proti jugu, sedaj se vrača spet nazaj. Reka Tarim, ki se izliva vanj, pripelje včasih več vode s seboj, včasih manj in potisne jezero bolj ali manj naprej. Drugi pa pravijo, in med njimi je tudi sloviti raziskovalec Sven Hedin, da so velkanski peščeni viharji potisnili jezero v drugo strugo. Kraj, kjer se je jezero prej razprostiralo, so pokrili z debelo plastjo soli.

Elektrolitno železo je v žarečem stanju mehko tako, da ga lahko režeš z nožem.

Krompir, danes med najvažnejšimi hranilnimi sredstvi, je doma v gorovju južnoamer. države Perú (Parov) in so ga uživali tam domačini že v najstarejših časih. V Evropo so ga prinesli Španci. L. 1584 je Valter Raleigh prinesel ta sadež na Angleško. V Italiji in na Španskem so ga imenovali tartufolja, odtod nemško ime Kartoffel. Slovenska označba krompir pride od nemške besede Krummirne, skrivljena hruška.

Ob Črnem morju živi najmanjši sesavec, neke vrste miš, ki ne doseže niti dolžino pol prsta.

Na Portugalskem je najmanj židov; pri zadnjem ljudskem štetju so jih našli samo 322.

Falklandski otoki ležijo v juž. Atlantskem oceanu blizu južnega konca Južne Amerike. Nekaj nad 2000 prebivalcev je tam, redko par sto tisoč ovac in so zelo mirni. Ze več let ni bilo na otokih nobenega zločina. Saj tudi časa ni za to, ljudje imajo preveč dela.

raj. Srce tega raja je bila cerkev, njegove žile pa ukročeni hudourniki.

Tik poleg pa je kraljevala neka druga, tiha, sveta moč!...

Ob vznožju strme pečine se je nahajala globoka votlina s sliko »Brezmadežnega spočetja«: Rdeče rože so cvetele po skalah, vodometa je šumljal sredi cvetočih gredic — tih, miren, največji lepoti posvečen kraj je vabil k molitvi. In če je zagorelo v topli poletni noči na stotine električnih lučic, ki so obdajale votlino kot žareč venec, bi človek mislil, da je prišel sam sv. Mihael ter prižgal v tej sveti votlini sveti ogenj ter oznanil svetu odrešenje in osvobojenje z večnim ljudskim zakonom: Moli in delaj!

In pa vas Sv. Mihael. Lepe hiše so se dvigale med zelenim drevjem. Prijazne in ljubke so bile sredi cvetočih vrtov, z belimi, svetlimi zidovi, čistimi okni in bleščečimi strehami — bogostanje se je vselilo pri Sv. Mihaelu! Vsa vas je bila podobna velikemu, smehljajočemu se vrtu in vsaka hiša v njem je bila ljubka košara rož.

Zopet je minilo leto, leto dela, skrbi in truda. Nekega jasnega junijskega jutra sta stala dva mlada, cvetoča človeka pred oltarjem sv. Mihaela ter si podala roke za življenjsko zvezo — Čiška in Mihael! Mlad, ponosen, blažen par, ki nosi blagoslov ljubezni preko zemlje.

Kako sta žarela v sreči in ljubezni! In vendar — kako resna in slovesna! Kako so se svetile njune oči, lica žarela, kako so utripala njuna srca v blaženi radosti.

To je bil praznik za vso vas. Hiše so bile okrašene z zelenjem, ceste posute z rožami, iz oken in streh so plapolale pisane zastave. Praznično oblečeni ljudje so stali tesno skupaj ob cesti in tvorili bleščeč špalir prav do grajskih vrat, ki so bila okrašena z rožami in lilijami. Glasni, vriskajoči klici so doneli iz ust vaščanov.

Za novoporočencema se je peljal v odprtem vozu grof Hugo in gledal tako ponosno, kot bi mlad kraljevič zaslužil njegovo ljubljeno hčerko.

Zadnja sta šla v sprevedu Alban in Rika, vsak izmed njiju je držal cvetočega otroka za roko: nov, zaveden rod, poln moči in ljubezni.

V gradu je bila velika pojedina in vsa vas je bila povabljena. Medtem je podaril grof Hugo mladi nevesti ozek, zlat obroček ter ji ga nataknil na prst.

»To je julijin pozdrav.«

Čiška je vztrepetala. »Kako se ji godi?«

»Žrtvuje se za — tvojo mater.«

»In moja mati?«

»Neozdravljiva!« je rekel grof Hugo potrto. »Sicer pa tako zdrava, da lahko živi še dvejest let. Julija se ne premakne od nje — večna žrtev.«

»In čisto tiho, da sta slišala samo Češka in Mihael, je rekel: »Vale, cariissima!« — Zdravstvuj, ti visoka, ti plemenita!«

* * *

Po pojedini sta Mihael in Čiška tiho odšla. Šla sta tja k župnikovemu grobu, ki je bil ves pokrit z rožami. Solnce je obsevalo čisti marmor, rože so žarele, zlate črke so se svetile kakor zlati plameni. Vrba žalujka je rahlo šušljala, kakor zlate niti so oklepali solnčni žarki križ in grob. Hostija nad kelihom je nežno žarela.

»Vse se mi zdi kot sanje,« je rekla. Čiška in se ljubeznivo oklenila svojega moža. »Toliko trpljenja in nesreče — sedaj pa toliko sreče in blagoslova.«

»Da vedno bo ostalo resnično, dokler bo stal svet: višja kot vse trpljenje in nesreče je božja ljubezni, ki vlada svet.«

O tem nam je dal zgled župnik, ki leži tu spodaj. Mihael je prikal in sklenil roke. »Pravzaprav,« je rekel, »je plemeniti župnik prvi povzročitelj vsega blagoslova, ki nas sedaj obdaja in vse naše sreče. Naj bo češčen njegov spomin.«

Tiho sta izmolila molitvico, nato sta stopila ven v življenje, v sonce, ki je žarelo na širokem, modrem nebesnem oboku kakor večna luč, simbolj najvišje ljubezni.

KONEC.

Kava. Največ kave ikave porabijo Danci, 7.14 kg letno na osebo. Za njimi pridejo Švedi s 7.0 kg, nato Holandi s 6.00 in Norvežani s 6.52 kg. To nam dokazuje, da ob mrzlejših morjih ležeš krajji to toplo pijačo najbolj cenijo. Nato pridejo Zedinjene države Severne Amerike s 5.6 kg, Belgija s 5.45, Francija s 4.41, Finska s 4.20, Švica s 3.31, Italija z 1.25, Portugalska z 0.94 in Nemčija z 0.92 kg. Naše Jugoslavije v tem seznamu ni, in tudi Anglije ne vidimo. Znano je, da popijejo Angleži skoraj največ kave na svetu, in je zato pitje kave na Angleškem manj rajširjeno.

100.000 dolarjev za eno preprogo. Stare dragocene perzijske preproge so postale že zelo redke, semintja se pa le še kakšna taka dobi. Tako so prodali pred kratkim v Newyorcu perzijsko preprogo za 100.000 dolarjev ali 5.600.000 dinarjev. Ta preproga je iz 15. stol. in jo je podaril perzijski šah turškemu sultanu. Take kose so izdelovali samo v tkalnicah perzijskih šahov, dajali pa so jih samo kot darila tujim vladarjem, in niso nikdar prišli v trgovino. Imenovano preprogo je prodal najbrže kakšen prejšnji turški princ.

Prvi omnibus je vozil pred sto leti v mestu Nantes na Francoskem. Danes jih je samo v Londonu okoli 40.000, poleg

„Domoljubov“ Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmet, potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov ozir. obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Ogljarji! Prodajam ali delati dam stoječo bukovino, čez 2000 m³ za kuhanje oglja. IVAN ŠLIBAR „Koničar“, Mišače pri Otočah.

Spretna šivilja se sprejme za trgovino v Ljubljani, izurjena v fini damski konfekciji. Vsa oskrba v hiši. F. in I. Goričar, Sv. Petra cesta 29.

Krojaškega vajenca sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši. — FRANJO PREMELČ, Aleksandrova cesta 1.

Čevljarskega vajenca sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši. — FRANC GRAŠIČ, čevljar, Klanec 32 pri Kranju.

Čevljarskega vajenca kmečkih starišev sprejmem takoj po dogovoru. KARLO SKARJA, čevljar, Hrastovica, p. Mokronog.

Čevljarski vajenc se takoj sprejme. Vsa oskrba v hiši po dogovoru. IVAN JAMAR, Bled I., Martinova 23.

Edino najboljši šivalni stroji in pletilni švic. „Dubied“ stroji ter kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca

Gritzner, Adler

Najnižje cene! Tudi na obroke! Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika. Pouk v vezenju brezplačno. Večletna garancija.

COSULICH - Linija - TRST

naznanja, da vozi dne 21. septembra najmodernejšje zgrajena, največja in najhitrejša ladja sveta z motornim pogonom „Saturnia“ 24.000 ton, 33.000 P. S. 21 milj hitrosti - v Južno Ameriko (vožnja Trst-Buenos-Ayres 15 dni). — Vozne liste prodaja:

Simon Kmetec,

Miklošičeva cesta štev. 13, Ljubljana.

Dobro zdravilo. »No, kako vam ugaja ta godba?« »O prav izborna je. Vzbuja dober tek in uspava. Škoda, da se ne more spraviti v steklenice. Skladatelj bi tako napravil izborno kupčijo.«

* * *

Neuspelo sredstvo. Zdravnik: »No, kako je s spancem? Ste li moj nasvet poslušali in šteli, preden ste zaspali?« Bolnik: »Da, sem, včeraj sem naštel do 18.000.« Zdravnik: »In ste nato zaspali?« Bolnik: »Ne, potem je bil čas vstati.«

Neprevidnost. Na ženitovanjskem potovanju sta mlada poročenca skozi okno vlaka zagledala trop ovac in koštrunov na paši. »Kajne, da je koštrun najbolj neumna žival na svetu, kar jih je,« je pripomnila mlada žena. On nato: »Prav imaš, koštrunček moj.«

* * *

Pravilno. Če komu rečemo, da je na nebu 267, 589, 326 zvezd, bo to brez nadaljnega verjel. Ako pa kje stoji napisano: »Pozor, sveže pobarvano,« pa ne bo verjel drugače, da se s prstom prepriča.

* * *

Sramežljiv konj. Ahac je kupil konja. Toda kupil ga je na obroke, ker v teh težkih časih ni imel toliko denarja, da bi ga bil takoj plačal. Čez teden dni pa je prišel s konjem nazaj, češ, da ni povsem zadovoljen z njim. »Druge napake kobila nima, le to, da vedno glavo poveša,« je rekel prodajalcu. — »To dela le njen ponos,« je odvrnil trgovec, »ko bodo vsi obroki plačani, ne bo več povešala glave.«

* * *

Grozno zdravilo. Zdravnik: »No, ali je že kaj bolje? Ste se li ravnali po mojih navodilih in pili vročo vodo eno uro pred zajtrkom?« — Bolnik: »Trudil sem se na vse načine, toda dalje kot četrt ure je nisem mogel pit.«

V vsako hišo Domoljuba!